

VOORZITTER : de heer J. Pede

— De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

— De vergadering wordt geopend om 14 uur.

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Jos Bosmans, M. De Meyer, G. Mommerency, A. Steverlynck, V. Vanderheyden, E. Vandersmissen ; gezondheidsredenen.

E. Derycke, M. Galle, H. Suykerbuyk, L. Tindemans, A. Vreven ; buitenslands.

P: Berben, R. Van Hooland ; ambtsverplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1987

— 9-A (BZ 1988) — Nrs. 1 tot 5

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1988

— 6-A (BZ 1988) — Nr. 1 (Algemene toelichting)

— 7-A (BZ 1988) — Nrs. 1 tot 4

ONTWERP VAN DECREET houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1988

— 6-A (BZ 1988) — Nr. 1 (Algemene toelichting)

— 8-A (BZ 1988) — Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 13

TOEGEVOEGDE INTERPELLATIE (R.v.O. art. 72,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

CULTUUR (Voortzetting)

De Voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van het begrotingsdebat met de materie Cultuur.

De heer Annemans heeft het woord.

De heer G. Annemans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, in het regeerakkoord van de Vlaamse Executieve, geformuleerd en goedgekeurd op 30 januari 1988, staan geen definities meer. Dat zal wel te danken zijn aan de nieuwe zakelijkheid die de Vlaming zich heeft eigen gemaakt, met zijn voordeel en zijn nadeel. Nochtans zijn haarscherpe definities soms broodnodig wanneer iemand wil weten waar hij staat. Met scherp slijperij heeft dit niets te maken.

Cultuur en Onderwijs zijn onverbrekelijk, maar de Minister die beide combineert, is hier op het ogenblik helaas niet aanwezig. In mijn interventie van dinsdag laatstleden heb ik aangeklaagd dat de term „neutraal

onderwijs”, zoals hij in de regeringsverklaring voorkomt, totaal inadequaat was en meer „propaganda” bevatte dan „doctrine”. Mijn woorden waren nauwelijks koud, of de heer Michel — van de bureaus aan de overkant — liet de eerste geruchten horen over een uitbreiding van „neutraal”. De diepste reden is, dat „neutraal”, zoals er binnen het onderwijs mee wordt omgesprongen, alles behalve neutraal is. Men kan u evengoed wijsmaken dat een graafmachine iets neutraals, bijna onschuldigs is. Doch iedereen weet, dat wanneer zij in uw tuin verschijnt binnen enkele minuten de ravage niet te overzien is. Voorlopig heeft men de rel toegevoegd, doch aan de bekommerde, beteerde gezichten van de partijleiders kon men duidelijk zien dat er groot onweer op komst is. Het zwaaien met het schoolpact — dat ons „zoveel jaren vrede heeft gebracht”, waaraan misschien moet gesleuteld worden, gebeurde door de christendemocraten met grote zorgenrimpels op het voorhoofd. De reden is eenvoudig : de schoolvrede is er gekomen en is er gebleven omdat het vrij onderwijs in deze aangelegenheid jarenlang de kaars heeft moeten blazen. Het gelijkt op de vrede van de gemeente Komen, zoals wij deze in de Panorama-uitzending van gisteravond nog eens hebben kunnen bewonderen. Vrede op voorwaarde dat uw mond dicht is, of anders de onverbiddelijke oorlog. De talloze vrije internaten die ten onder zijn gegaan, zijn zoenoffers geweest op het altaar van vreemde goden. Het zou eigenlijk niet mijn rol moeten zijn, maar ik heb te weinig belangstelling voor steriele oppositiespelletjes, om nog

Annemans

maals grote verwonderde ogen op te zetten omdat de heer Coens – die inderdaad de lat gelijk wou leggen – van zijn post verdreven is. Hoewel ik het niet altijd met hem eens was en ik er nog steeds bij blijf, dat hij er verkeerd aan deed het eenheidstype in het vrij onderwijs aan te zwingelen, is het voor het onderwijs geen winst geweest, hem – als gepondeerde man – te zien vervangen door een juridische scherpslijper die bij zijn ochtendkoffie de moniteur leest van de BRT-nieuwsdienst en dan vlug naar zijn kabinet rent om, onder de paraplu van apartheidsoverwegingen, vlug de samenstelling van een examencommissie te gaan wijzigen. De techniek van de operatie kan ook andersom geweest zijn : de nieuwbakken Staatssecretaris van Onderwijs rent naar De Morgen, die door 7 procent van de bevolking wordt gelezen – die 7 procent staan in het wetenschappelijk onderzoek, gepubliceerd door onze Vlaamse Raad – krijgt daar een ganse pagina om het door zijn hansworsten eens fijntjes te laten expliceren en voelt zich 's anderdaags gemachtigd om namens het overgrote deel van de bevolking – zijnde 7 procent – de rechtvaardige rechter te spelen. Bekwaamheid van een jurylid ? Wetenschappelijke merites ten overstaan van ontwikkelingsprojecten ? Bij het soort intellectuelen dat zich totaal in dienst stelt van de ideologie van de macht, tellen deze argumenten nooit heel zwaar.

Als het moet, creëren zij zelfs docentenzetels bij, vinden nieuwe wetenschappelijke disciplines uit.. . al was het om iemand dagelijks te kunnen treiteren.. . Iedereen weet waarover ik het heb. De administrateur-generaal van de BRT kan er zich nu dagelijks een buil tegen lopen. Zo wordt hij getraceerd door „Madame de Voorzitter” van zijn eigen Raad van Bestuur. Met wetenschap of cultuur heeft dit allemaal niks, maar dan ook niks te maken.

Ik ben, na deze korte excursie in het land der rode rozen, zo vrij terug te komen op de nood die elk beleid heeft om definities te maken.

Daarom stel ik voor de Vlaamse cul-

tuur, waarvoor wij toch allen zouden moeten ijveren, te definiëren als „de levensnoodzakelijke zwembewegingen van het Vlaamse volk om de schipbreuk van 1830 te overleven”.

Overgeleverd aan de wilde wateren van de Belgische staat, die het Vlaamse volk steeds heeft moeten ervaren als een wezensvreemd element is de Vlaamse strijd niets anders geweest dan een verbeterd cultuurstrijd, dat is, de zwembeweging om boven te blijven. Ik spreek de „geruststellers” tegen, die ons willen sussen dat zwemmen niet meer nodig is. Ik verkondig het luid : de schipbreuk is niet voorbij.

Ik wil het beleid van Minister Dewael niet helemaal tegen de grond leggen, doch wanneer ik op pagina 61 van het verslag lees dat de vreemde humbug van Torhout-Werchter 980.000 frank advertentiesteun heeft gekregen.. . terwijl zomin een IJzerbedevaart als een Vlaams Nationaal Zangfeest op een glimp van promotie moeten rekenen dan stel ik zelfs geen vragen meer. Nochtans staat in hetzelfde verslag dat volgens de studie – waarover ik het reeds had – 95 ten honderd van de Vlaamse mensen de IJzertoren kennen. Hoewel minder gebruikelijk voor zo voornamelijk personaliteiten, zou niemand de heer Dewael ook maar één strobreef in de weg leggen, indien hij zich – „pour avoir un bain de foule” – in jeansbroek op deze Vlaamse festiviteiten aanmeldde.

Minister P. Dewael : Het IJzermonument kan rekenen op een decreet en wordt in die context ook gesubsidieerd. Torhout-Werchter vooralsnog niet.

De heer G. Annemans : Ik had het over de promotie, mijnheer de Minister.

Tenslotte, vermits er mijn maar weinig minuten gegeven zijn, kom ik terecht bij mijn vrienden van de BRT-Nieuwsdienst. Op bladzijde 138 van het verslag lees ik dat onpartijdigheid de belangrijkste component is van hun wapenschild. Het heet dan : „Vergt onvooringenomenheid, het los staan van iedere opinie of versie”.

Nadat wij de vlag gezien hebben,

gaan wij toch maar even naar de lading kijken. Het is nu meer dan zes maanden dat het zondagse praatcafé bestaat en in gans deze periode is het Vlaams Blok – met zijn 120.000 kiezers in Vlaanderen – niet één, zegge nul comma nul seconden aan bod kunnen komen. Als de BRT-Nieuwsdienst morgen in Vlaanderen één hermafrodit vindt die in concubinaat gaat leven met terzelfdertijd één homofiel en één lesbienne, dan hollen zij er met al hun captatiewagens achteraan . „Hier speelt de ethiek van de journalist” staat in het verslag geschreven.

Minister P. Dewael : Mijnheer Annemans, sta mij toe u even te onderbreken. Ik denk dat u zich van datum vergist. Het media-beleid komt pas over 14 dagen aan bod.

De heer G. Annemans : Ik heb het wel degelijk over cultuur, mijnheer de Minister. Ik zal u verduidelijken wat ik bedoel met cultuur door aan te tonen dat, wat men ons doorgaans voorstelt als cultuur, daar helemaal niets mee te maken heeft. Wanneer ik zal besluiten, zal u vaststellen dat wat ik hier zeg wel degelijk ter zake is.

Het is nauwelijks enkele dagen geleden dat een notoire Engelse zedenbederver – zo noem ik Boy George – maar dat soort zijn de moderne heiligen, die ons door de media ter vereering worden aangeboden – de kans kreeg om voor zichzelf propagande te maken onder de mom van anti-discriminatie. U weet wel, „close 28”. Ook misschien iets voor Torhout-Werchter en Vlaamse subsidies ? Fier kondigde ons BRT-cultuur-instituut aan, dat nog geen enkele zender ter wereld deze vertoning volledig had uitgezonden. In dit soort primeurs zijn wij niet te kloppen. Het enige wat aan dit boerenfolkje verandert is, is dat zij nu in de moderne mest staan te trappelen en er een haute-couturekleedje bij dragen en een opgestoken kapsel.

Ik eindig in dezelfde teneur waarmee collega Merckx vanmorgen eindigde, namelijk dat een réveil van Vlaamse waardigheid broodnodig is en ik doe een oproep aan allen die met ons de zwembeweging voor overleven hard-

Annemans

nekkig willen verderzetten. Luctor et mergo, „ik zwem en ik blijf boven”. Alleen reeds om deze leuze van Willem van Oranje is het de moeite Groot-Nederlander te zijn en te blijven.

De Voorzitter : De heer Van Peel heeft het woord.

De heer M. Van Peel (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, en enkele collega's, naar aanleiding van dit begrotingsdebat zal ik het in het kort hebben over twee onderwerpen, namelijk het lokaal Jeugdbeleid en de basiseducatie.

Als ik het heb over het Jeugdbeleid, kan ik er niet omheen om iets te zeggen over de jongeren van vandaag. Het is evident dat de hele sociaal-culturele sector in een belangrijke mate kan bijdragen tot de identiteitsvorming van de jongeren van vandaag.

Wij bevinden ons in een merkwaardige situatie. Enerzijds wordt in onze samenleving namelijk sterk beklemtoond dat de jongeren steeds later

geschikt zijn om als aangepast en goed geschoold individu de volwassenheid binnen te treden. De leerplicht wordt verlengd en allerlei maatregelen worden genomen om de overgang van het onderwijs – naar de arbeidsmarkt te rekken, en vaak terecht.

Anderzijds worden dezelfde jongeren door de commerciële wereld en de media steeds vroeger benaderd als zelfstandige volwassenen, als consumenten en burgers. De pedagogische relatie wordt steeds minder legitiem geacht. Samengevat, de jongeren krijgen steeds vroeger het gevoel een volwassene te zijn terwijl hun intrede in de volwassen wereld steeds langer uitgesteld wordt. Dit is een schizofrene situatie die tot spanningen leidt in het onderwijs en op de arbeidsmarkt, sectoren die hier niet rechtstreeks ter zake zijn. Die situatie leidt bovendien tot een immobilisme in veel minder belangrijke sectoren – althans budgettair gezien – zoals jeugdbeleid en jeugdwerkbeleid. Het is mijn overtuiging dat precies dit beleid een belangrijke bijdrage zou kunnen leveren, wat ten dele gebeurt, maar

niet volledig genoeg, om de identiteitsvragen van jongeren aan te pakken op een manier die hen aanspreekt. Het is vanuit die invalshoek dat ik even wil kijken naar het jeugdbeleid dat de Vlaamse Gemeenschap voert op lokaal vlak.

Wij stellen vast dat, en dit is een historisch gegroeide situatie – dat is van vóór uw tijd, mijnheer de Minister –, de Vlaamse Gemeenschap een zeer versnipperd beleid heeft ten aanzien van het lokaal jeugdwerk. Er zijn de allerlei historisch gegroeide subsidie-regelingen waar de coherentie vaak zoek is. Wij subsidiëren bijvoorbeeld rechtstreeks vanuit de Vlaamse Gemeenschap 182 jeugdhuizen die samen goed zijn voor 80 miljoen frank waar bovenop nog subsidies komen van gemeenten en provincies, 138 jeugdmuziekateliers die 9 miljoen ontvangen, 138 jeugd- en kinderate-liers voor een bedrag van 9,5 miljoen, en 64 jeugdgroepen voor amateuristische kunstbeoefening met 35 miljoen. Ik bespaar u een verdere opsomming. Hieruit blijkt duidelijk dat er een versplinterde situatie bestaat tussen de lokale initiatieven die ontstaan is uit de pogingen van de Vlaamse Gemeenschap om een antwoord te geven op nieuwe behoeften van het jeugdwerk en die een incoherente manier van subsidiëring meebracht. Ik stel dat de Vlaamse Gemeenschap haar beleid ten aanzien van het lokale jeugdwerk op dit ogenblik voert zonder overleg met de ondergeschikte besturen inzake betoelaging, waardoor wij veel dubbele betoelaging krijgen en „witte vlekken” op de kaart. De betoelaging gebeurt ook zonder enige decretale basis met uitzondering van de overgehevelde NWK-materies, zonder duidelijke criteria waarom enerzijds, plaatselijke initiatieven van bepaalde landelijk georganiseerde verenigingen wel betaald worden – jeugdateliers en jeugdhuizen – en anderzijds, lokale afdelingen van landelijk erkende jeugd- en jongerenbewegingen, bijvoorbeeld, niet. Het is een beleid met zeer ongelijke spreiding voor de initiatieven in de diverse provincies en – ik richt mij daarbij, mijnheer de Minister, niet alleen, maar zelfs nog in sterkere mate tot de Voorzitter van de Vlaamse Regering – met als

V.l.n.r. VU-Raadsleden H. Lauwers en P. Vangansbeke. Eerstgenoemde wees tijdens het debat over de begrotingssector Cultuur op de belangrijke sociabilisatie- en emancipatierol van het sociaal-cultureel werk in Vlaanderen

Van Peel

begeleiding en controle-instituut een dienst Jeugdwerk die schrijnend onderbemand is die als het ware „door het bos de bomen niet meer kan zien”.

Mijnheer de Minister, ik heb uit uw verklaringen in de Commissie en recent ook in de pers begrepen dat u ook het onhoudbare van deze toestand onderkent en de noodzaak ziet om daar binnen de kortste keren verandering in aan te brengen. Wij moeten dringend werk maken van een lokaal jeugdwerkbeleid dat wél decretaal geregeld is, dat afziet van het rechtstreeks laten toestromen vanuit de Vlaamse Gemeenschap van subsidies naar het plaatselijk niveau zonder dat daar het gemeentelijk niveau ten volle in wordt erkend, zowel de gemeentelijke overheden als de adviesraden, met name de jeugdleden in dit geval. Het gaat om een beleid dat, vertrekkend vanuit de huidige Gemeenschapsgelden, voor het lokale jeugdwerk extra steun biedt aan een gemeentelijk beleid dat in samspraak met de plaatselijke jeugd-raad tot stand komt.

Ik meen dat daarbij drie grote bakens moeten worden uitgezet.

Ten eerste, alles in verband met de doelgroep kansarmen, vooral de migrantenwerking, de werklozenwerking.

Ten tweede, al wat de infrastructuur betreft.

Ten derde, vorming en kadervorming.

Dit zijn drie criteria, op basis waarvan de Vlaamse Gemeenschap op gemeentelijk niveau kan betoelagen, op voorwaarde dat de gemeente zelf toelagen verstrekt of deze initiatieven erkent.

Het is erg belangrijk dat wij in de loop van het volgende jaar zo vlug mogelijk evolueren naar een toestand, waarin wij deze incoherente situatie op die manier zouden kunnen rechtekken.

Ten slotte, wil ik nog even de basiseducatie behandelen. Ter zake wijs ik

er op dat wij de zorgen, die zich op dit ogenblik in de experimentenbasiseducatie maakt, volkomen delen. Ik zou dezelfde gevoelens hebben mocht ik in die situatie verkeren. Toch wil ik daarmee niet zeggen dat wat als een experiment wordt opgezet, sowieso moet worden verlengd. Dat gaat duidelijk tegen de aard en de natuur van een experiment in, dan is het ook geen experiment meer.

Het zit mij dwars dat op dit ogenblik een aantal mystificaties rond het begrip basiseducatie de ronde doen. Om dit te toetsen vraag ik soms aan collega's, zowel van andere partijen als van mijn partij, wat naar hun mening de term basiseducatie in feite dekt. Ik nodig u uit dat ook te doen, u zal dan de meest vreemde zaken horen. Immers, basiseducatie is een verzamelterm geworden, waarin zeer diverse doelgroepen en doelstellingen schuilgaan. Ik denk dat wij dringend klaar en duidelijk moeten stellen dat het gaat om de doelgroep van de laagstgeschoolden: Ook de doelstellingen ervan moeten wij duidelijker afbakenen.

Voor de zoveelste keer moet de sociaal-culturele sector inspelen op lacunes, zowel qua programma als qua pedagogische aanpak, die in het onderwijs optreden.

Een consistente beleidsaanpak is daarom niet mogelijk zonder het vormingswerk te valoriseren. Het vormingswerk is trouwens reeds lang op deze doelgroepen gericht zelfs vooraleer het woord basiseducatie werd uitgevonden. Hun bijdrage kan er vanuit het vormingswerk in bestaan, zoals in het deeltijds onderwijs gebeurt, nieuwe recruiteringswegen te zoeken en een totale nieuwe pedagogische werkwijze te introduceren. Dat is logisch. Het is evenwel zeer eigenaardig dat gans het onderwijsbestel, dat ons het veelvoudige kost van de enkele luttele miljoenen, waarover wij op dit ogenblik spreken, er niet in slaagt een adequaat antwoord te geven op de educatieve achterstand bij zeer veel Vlamingen.

Minister P. Dewael : Dat is de kern van de zaak

De heer M. Van Peel : Dat is mijn mening ook.

Mijnheer de Minister, het zou bijgevolg volstrekt onlogisch zijn een basiseducatiestructuur uit te bouwen waarin geen enkele link naar het onderwijs zou worden gelegd. Ik verwijs u trouwens naar het regeerakkoord, waarin dit werd opgenomen.

De heer J. Geysels : En ik verwijs u naar de voorontwerpen van het decreet inzake de basiseducatie, die in ACW-kringen circuleren. De discussie betreft niet zozeer de definitie van wat basiseducatie is, maar veeleer of de laaggeschoolden recht hebben op een **decretaire** regeling en of deze **decretaire** regeling zal rekening houden met wat er op het terrein is ontstaan, namelijk een niet-verzuilde uitwerking van dit pakket.

Ik vraag u of u ermee akkoord gaat in die richting verder te denken ? Is u het er mee eens in de **overgangspe-riode** een minimale financiële steun, die groter is dan het vijfde decreet voorziet, te aanvaarden ? Dat zijn de twee cruciale vragen van dit debat. Het gaat hier dus niet over de integratie in het onderwijs, daarover is iedereen het eens.

Minister H. Weckx : Het is niet zo eenvoudig als daarnet door de heer Gheysels is geschetst. Ik geloof inderdaad dat er eerst nog een consensus moet groeien rond de definitie van de basiseducatie en de doelgroepen die men daarmee wil bereiken. Pas daarna kunnen wij aan de regeling bij decreet werken. Maar die consensus bestaat nog niet. Dat weet U ook.

De heer M. Van Peel : Ik heb er bovendien moeite mee dat wij – en dit niet alleen in deze sector – voortdurend vanuit het cultuurbudget nieuwe uitgaven doen, waarmee wij op een of andere manier oplapwerk proberen te doen, dat eigenlijk in het onderwijs en in de arbeidsbemiddeling zou moeten gebeuren. U vraagt een afzonderlijk decreet. Als de centen komen van waar zij moeten komen, heb ik daar geen moeite mee. Anders wel.

De heer J. Geysels : Hoort het decreet politieke vormingsinstellingen thuis in de sector Cultuur ? Een vergelijkbaar bedrag wordt nu toege-

Geysels

kend voor de experimenten van basiseducatie, die volgens mij nog eerder in het departement van Cultuur thuishoren, dan de politieke vormingsinstellingen.

Minister P. Dewael : Ik stel telkens opnieuw vast dat de heer Geysels in feite de essentie die collega Van Peel aangeeft, ontwijkt. Zijn vergelijking klopt niet. De essentie is dat ons onderwijsstelsel ondanks alle besparingsronden die wij achter de rug hebben nog altijd een van de duurste is in vergelijking met de ons omringende landen. Toch is dat onderwijsstelsel niet bij machte om te verhinderen dat tienduizenden in onze samenleving zichtbaar de meest elementaire kennis en informatie ontberen. Voor hen zijn alfabetiseringsprojecten nodig. Ik vraag mij dan ook af of het falen van het onderwijsstelsel moet worden opgevangen door Cultuur of door Onderwijs zelf. Het is godgeklagd dat wij miljoenen uit de begroting van Cultuur besteden – ik zeg niet dat dit onterecht is : het moet ergens gebeuren – om mensen die duidelijk door de mazen van het net van de onderwijsvoorzieningen zijn gevallen te leren lezen en schrijven. Ik wil het belang en het nut van die uitgaven niet in twijfel trekken, maar ik heb altijd gepleit voor een betere taakverdeling. Het is een grote contradictie dat de Minister van Cultuur altijd pleit bij zijn collega van Onderwijs om bij de kinderen meer belangstelling voor Cultuur te wekken en dat de Minister van Onderwijs moet vragen aan de Minister van Cultuur om duizenden mensen te leren lezen en schrijven, ondanks al onze onderwijsvoorzieningen. Op lange termijn moeten wij daarvoor een oplossing vinden. In afwachting daarvan moeten wij onze plannen uitvoeren, namelijk een afgeslankt project basiseducatie op het cultuurbudget inschrijven. Collega Weckx en ik moeten echter dringend rond de tafel gaan zitten om een regeling, al dan niet bij decreet, uit te werken.

Tenslotte moeten wij het geheel ook bekijken in de context van de communautarisering van het onderwijs. Van zodra wij over de volledige on-

derwijsbevoegdheid beschikken, zal het mogelijk zijn om meer coherente bevoegdheidspakketten samen te stellen.

De heer M. Van Peel : Ik wil daaraan nog toevoegen dat het belangrijk is dat het vormingswerk en het sociaal-cultureel werd bij deze sectoren betrokken blijven. Ik heb er ook geen moeite mee te erkennen dat het alleen maar inbedden in het Onderwijs zou betekenen dat wij hoe dan ook zeer snel met nieuwe moeilijkheden worden geconfronteerd.

De heer A. De Beul : Ik heb de indruk dat er hier een ernstig misverstand ontstaat. Mijns inziens zegt de Minister dat deze problemen te wijten zijn aan een falen van ons onderwijsstelsel. Dat is niet noodzakelijk zo, mijnheer de Minister. Het gaat veeleer om het falen van een aantal individuen waartoe bepaalde sociale en andere omstandigheden bijdragen. Ik kan u daarvoor naar het buitenland verwijzen. Niet alleen wij worden met het fenomeen geconfronteerd. Wij geven inderdaad bijzonder veel uit aan ons onderwijs, wegens de netvorming. Maar ook in Nederland, wordt men met hetzelfde probleem geconfronteerd. Het komt erop neer dat in onze maatschappij een aantal kinderen en jong-opgroeende volwassenen zich vrijwillig of daartoe gedreven door hun milieu, door de mazen van het net laten vallen. En daar zitten we dan mee.

Wij staan voor de keuze. Ofwel vegen wij aan het bestaand onderwijsstelsel iets toe dat sterk op onderwijs zal lijken, maar er specifiek op gericht is om die personen toch ook sociaal op te vangen, ofwel gebeurt de basiseducatie volledig door de sector cultuur. Wat men ook doet, er zullen aparte centra moeten komen om die personen op te vangen.

De discussie moet niet te diepgaand zijn. Alle betrokkenen moeten hun verantwoordelijkheid opnemen om een dergelijk centrum goed in te richten en goed te laten functioneren. De betrokkenen zijn : de sector onderwijs, de RVA, en de sector cultuur, via de vormingsinstellingen. Daar komt dan nog een sociale dimensie

bij. Als alle betrokkenen samenwerken zal men erin slagen degelijke centra te laten werken.

Die centra dient men te spreiden over een aantal gemeenten, en te laten patroneren door de gemeentebesturen. Netvorming mag hierbij niet worden aangewend.

Minister P. Dewael : Pluralisme dus.

De heer A. De Beul : Inderdaad, het zou gewoon om gemeentelijke initiatieven moeten gaan.

Collega Van Peel laten wij niet de vergissing maken hier te pleiten voor netvorming. U weet hoe duur ons onderwijs is, juist door de netvorming.

Ik pleit ervoor dezelfde weg te volgen als werd gevolgd voor bijvoorbeeld het openbaar bibliotheekwerk, door de centra pluralistisch op te vatten en er gemeentelijke initiatieven van te maken, uiteraard met de steun van de Vlaamse Gemeenschap.

De discussie zal moeten worden toegespitst op de vorm, en eigenlijk minder op de inhoud. Ik denk dat wij snel akkoord zullen kunnen gaan over de inhoud en het doel, de vorm. Die is bij ons altijd moeilijk en daar zullen de problemen ontstaan.

Wij pleiten voor een pluralistisch initiatief onder het gezag van de gemeenten.

De heer M. Van Peel : Ik heb moeite met het veel naar voren gebrachte verzuilingsargument, zoals onder andere door de heer Geysels gesteld. De grote tegenstanders van de verzuiling zijn in materies als deze vaak alleen maar bezig met het bijmaken van nog een zuiltje.

De heer A. De Beul : Collega, dat is geen zuil bijcreëren, het is voor iedereen duidelijk dat er iets moet gebeuren. Persoonlijk zou ik er geen bezwaar tegen hebben dat men, in het kader van het onderwijs, een apart systeem zou uitbouwen, waarmee men precies degenen zou bereiken die het nodig hebben. Eén van de vele moeilijkheden om het in het onderwijs en in de onderwijsstructuren zelf in te bouwen, is de aversie tegenover het onderwijs voor dege-

De Beul

nen voor wie het moet dienen tegenover het onderwijs. Bijgevolg moet iets naast het onderwijs worden opgericht, weliswaar in relatie met het onderwijs.

De heer M. Van Peel : Ik wil er u op wijzen dat de recruitering in deze sector een bijzonder probleem is, gezien de doelgroep waarover het gaat. Uit de experimenten blijkt juist dat het de levensbeschouwelijk gekleurde sociaal-culturele verenigingen zijn die het gemakkelijkst deelnemers voor deze initiatieven recrutereren.

De heer A. De Beul : Ik heb er geen bezwaar tegen dat, vanuit het culturele veld en door mensen die op het terrein werken, de betrokkenen naar de centra voor basiseducatie zouden worden gedraïneerd. Wel heb ik er bezwaar tegen dat sommigen in het culturele veld die materie naar zich toe willen trekken, omdat zij op die manier meer punten kunnen scoren en beter voldoen aan de criteria inzake subsidies en dergelijke. Dat zou onterecht zijn.

De heer M. Van Peel : Ik ben er evenmin voorstander van dat bepaalde groepen dit naar zich toe zouden halen.

Dit bondige debat geeft aanleiding ertoe te stellen dat inzake basiseducatie – en ik denk dat wij ons althans op dit punt op dezelfde golflengte bevinden – de Vlaamse Regering zo vlug mogelijk, naar de betrokkenen toe, duidelijkheid moet scheppen en dat het hier gevoerde debat wellicht nog verder moet worden gezet.

De Voorzitter : De heer Lauwers heeft het woord.

De heer H. Lauwers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, het gevaar van zulke begrotingsdebatten is dat ze eentonig worden, dat alles eventjes wordt aangeraakt, veel hetzelfde wordt gezegd, en dat ze oeverloos lang duren. Dat is nergens goed voor. Ik ga mij dus beperken tot enkele algemene bedenkingen bij het door u gevoerde en voorgenomen beleid inzake het sociaal-cultureel werk in

het algemeen en het jeugdbeleid in het bijzonder.

Ik zou het mijzelf gemakkelijk kunnen maken door alle kritieken over te nemen die er vanuit die sector komen over gebrek aan voldoende subsidiëring. En u kan dan antwoorden dat de budgetten beperkt zijn door de overheidsbesparingen en dan kan ik nog hooguit tegenpruttelen dat de sociale culturele sector ook in de jaren 70 nooit enige buitenlandse vergelijking kon trotseren en dat cultuur ook tewerkstelling creëert, enzovoort.

De ontevredenheid van het sociaal-cultureel veld, mijnheer de Minister zit echter dieper en dit om twee redenen.

Heel die sector is ook geconfronteerd geworden met beleidsmaatregelen van de nationale overheid, die een zeer ingrijpende weerslag hebben gehad op hun werking. De vervanging van het BTK-stelsel door DAC-projecten sluit wat hoger geschoolde werkkrachten uit – omdat DAC gericht is op langdurige laaggeschoolde werklozen – en voor Gesco's komt de niet-openbare culturele sector niet in aanmerking. Daarnaast werd – en zeker niet omwille van besparingen – het systeem van de burgerdiensten zodanig „afgebouwd” en geheroriënteerd dat er van tewerkstelling in de sociaal-culturele sector de facto nauwelijks sprake is. Natuurlijk is dit uw bevoegdheid niet, maar iedereen verwachtte dat u, als verdediger van het sociaal-culturele werk, overleg zou gevraagd hebben met uw nationale collega's, dat u medezeggenschap zou geëist hebben omdat de nationale Regering door al die maatregelen uw sector, véél meer dan andere sectoren, wezenlijk raakte. Dat is een eerste reden waarom het sociaal-cultureel werk openlijk gaan twijfelen is aan uw bekommernissen voor hen. U hebt dat in uw toelichting bij de begroting weerlegd. Ik heb dat met plezier gehoord en gelezen. U schrijft : „Ik wil alle opmerkingen weerleggen dat ik de sector van het sociaal-cultureel werk onderschat of niet in mijn hart draag. De begrotingscijfers over de jaren '86, '87 en '88 bewijzen trouwens het tegendeel. Maar ik meen wel dat de sector niet

voor zichzelf bestaat. Hij moet een instrument zijn voor het beleid. Ik meen ook dat het individu primeert op de structuren of de organisatie.”

En iets verder schrijft u : „Deze sector heeft als eerste een belangrijke taak het individu meer cultuurbewust te maken.”

Welnu, mijnheer de Minister, precies in die weerlegging – en in andere verklaringen die u aflegde – ligt een bron van ontevredenheid en argwaan. U geeft zeer dikwijls de indruk dat u het sociaal-cultureel werk bekijkt in functie van de cultuur in strikte zin : film, theater, concert- of museabezoek, actieve artistieke expressie onder alle vormen.

Ik betwist niet dat cultuurspreiding en -bevordering een functie zijn van de volksontwikkeling. Maar door steeds enkel dit te beklemtonen, lijkt het erop alsof u de andere functies, die zelfs naar mijn gevoel prioritair zijn, onbelangrijk vindt. Ik denk aan het bevorderen van het sociale leven, de zelfstandigheid, de mondigheid, de maatschappelijke betrokkenheid, het zelfinzicht en het ontwikkelen van allerlei communicatieve, organisatorische en creatieve vaardigheden.

Daarover zegt u niets. Nochtans is het sociaal-culturele werk in Vlaanderen door zijn enorme impact meer dan elders een belangrijke factor van sociabilisatie en van emancipatie, zowel individueel als in groep. De invloed ervan op de persoonlijke ontwikkeling en de maatschappelijke betrokkenheid is ten minste even groot als die van gezin en onderwijs. U geeft de indruk dat u het verenigingsleven en de sociaal-culturele instellingen verdenkt van te veel bevoogding, te veel doctrine en te veel eigenbelang.

Natuurlijk schiet dat in het verkeerde keelgat !

Ik ben het wel met u eens dat uw stelling historisch voor een aantal organisaties juist is geweest.

Als u de sector enigszins van binnen uit kent – en ik veronderstel dat dit wel het geval is – dan weet u dat er niet alleen een massa jonge, pluralis-

Lauwers

tische en op emancipatie gerichte initiatieven zijn ontstaan de jongste 20 jaar, maar dat ook in de andere, meer traditionele organisaties nieuwe visies zijn geïntegreerd op het vlak van het vormingswerk – onder impuls trouwens van de nieuwe sociale pedagogie en de agogiek – waarbij, wat u zelf vooropstelt, het individu primeert op de structuur of op het uitgangspunt en het aanbod van de organisatie. Sociaal-culturele vorming is niet meer „boodschapperig”, is geen „overdracht van ideeën” van welke strekking ook. Trouwens, de mensen nemen dit gewoon niet meer. En misschien bedoelt u dat ook niet. Maar u wekt wel de indruk. Misschien bedoelt u eerder dat u de zuilvorming niet wil subsidiëren. Als u dat bedoelt, moeten wij het daarover uitdrukkelijk hebben, want principieel ben ik het daarmee eens.

Ik ben het er niet mee eens dat elk levens- of wereldbeschouwelijk geïnspireerd aanbod in de sociaal-culturele sector per definitie bevoogdend of verzuilend zou werken. Er zijn trouwens sociologische studies, van onder meer professor Billiet, die dat aantonen. De verzuilingsmechanismen spelen waar er een exclusieve verwevenheid bestaat van organisaties met één politieke partij en met de interpretatie van het cultuurpact, niet in het bestaan zelf van christelijk, idealistische of liberale sociaal-culturele organisaties. Die discussie wil ik graag voeren, maar ik weet niet of u dat bedoelt met uw verklaringen.

En de sector weet het ook niet. U wekt alleszins de indruk dat u bij het sociaal-culturele werk, zoals het nu georganiseerd is, vraagtekens plaatst. Dat recht hebt u, maar het is niet duidelijk waarom.

De wijze waarop u de basiseducatie in de onzekerheid laat, of het wantrouwen dat u openlijk uit ten opzichte van de professionelen die teveel zichzelf en hun organisatie in stand zouden willen houden, wekken de indruk dat u het liever allemaal anders zou willen. Ook dat, mijnheer de Minister, en dat gaat over veel meer dan centen, leidt tot ontevredenheid

in het jeugd- en volwassenenvormingswerk.

Daarom vraag ik u om zo snel mogelijk duidelijkheid te creëren en te zeggen welke vraagtekens u eigenlijk plaatst en waarom. Concreet betekent dit dat u snel het doel en de methode zou moeten bekendmaken van de evaluaties die u aankondigde. Ook als het over jeugdbeleid gaat. Daarmee kom ik aan het tweede luik van mijn beschouwingen. Ik wil daarover afzonderlijk iets zeggen, ondanks de uitvoerige commentaar van mijn collega Van Peel. Het verschil is dat ik nog geen 35 jaar oud ben en dus nog in aanmerking zou kunnen komen om in uw nieuw concept van de Vlaamse Jeugdraad zitting te hebben, maat hij niet.

Minister P. Dewael : Daarom is hij misschien naar het Parlement gekomen.

De heer H. Lauwers : Dat kan best zijn.

Ik ga trouwens nu niet in op dit nieuwe concept omdat het geen implicaties heeft op de begroting.

In de jeugdsector is uiteraard ook veel geklaag over centen. Ook hier speelt, nog meer dan in de volwassenensector, het negatieve effect van nationale beslissingen over het BTK-stelsel en de burgerdiensten. Ik ben er echter van overtuigd dat binnen de bestaande budgetten betere toewijzingen mogelijk zouden zijn, indien u snel werk zou maken van de aangekondigde evaluaties en decentralisaties. Want eigenlijk is er, zowel bij de jeugddiensten in het landelijk decreet, als bij de regionale en lokale initiatieven, een enorme versnippering en de huidige personeelsbezetting van de inspectie kan onmogelijk enige serieuze verificatie doen van de subsidiëercriteria. Bovendien is er in de cultuursector onlogische vermenging van sociaal-cultureel werk, welzijnswerk, naschoolse vorming en kunstbeoefening. Het globale jeugd-welzijnsbeleid daarentegen zit verspreid over minstens drie leden van de Executieve en nog een aantal nationale Ministers – Binnenlandse Zaken, Justitie, Landsverdediging – én over de vier beleidsniveaus.

Zeer terecht was er zelfs al in de regeringsverklaring van de vorige Executieve sprake van horizontale dwarsverbindingen en verticale decentralisatie.

Horizontaal omdat een geïntegreerd jeugdbeleid te maken heeft met welzijnsvoorzieningen, jeugdbescherming, buitenschoolse vorming, enzovoort.

Verticaal omdat het geen zin meer heeft dat de Vlaamse Regering rechtstreeks een plaatselijk jeugdhuis of jeugdatelier subsidieert. In de vernieuwde aanvangsfase zijn er daartoe redenen geweest, maar momenteel heeft dit geen zin meer.

Welnu, mijnheer de Minister, de ganse sector zit op initiatieven van u te wachten.

U zou coördinatiecellen kunnen oprichten over de departementen en kabinetten heen, u zou het denk- en cijferwerk van uw eigen Dienst Jeugdwerk, van de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten van de Vereniging van Vlaamse Jeugdconsulenten en andere, kunnen bijbrengen.

Maar ik begrijp niet waarop u wacht. U zou als jong Minister – u zou zelf nog in de Vlaamse Jeugdraad kunnen zitten – zéér verrdienstelijk werk kunnen leveren om een geïntegreerd en gedecentraliseerd Jeugdbeleid op poten te zetten, waarin elk beleidsniveau complementair optreedt. Zo'n breed opgezet jeugd-welzijnsplatform overschrijdt weliswaar uw bevoegdheden, maar u bent de aangewezen Minister om het initiatief aan de gang te brengen omwille van uw leeftijd maar vooral omwille van uw bevoegdheid voor de jeugdsector. Het is zeer belangrijk werk, dat voorlopig niets hoeft te kosten zodat de budgettaire implicatie nihil is.

De herschikking van budgetten en de herverdeling van bevoegdheden zou tot veel grotere efficiëntie en tevredenheid kunnen leiden.

Ik begrijp niet dat u die kans al zo lang hebt laten liggen. Ook daar zullen heilige huisjes moeten sneuvelen maar als het de juiste zijn, wil ik u wel verdedigen.

Lauwers

De heer Van Peel heeft daarnet ook reeds gezegd dat in de sector van de jeugdateliers er een aantal dingen zijn waarvoor subsidie niet langer aangewezen is, waarmee ik niet be- weer dat de jeugthuizen formeel van de baan worden geveegd.

Ook in de sector zelf denkt men aan herverkaveling. Door aan te pakken zou u trouwens kunnen bewijzen dat de beeldvorming die rondom u ont- staan is, onterecht is.

Mijnheer de Minister, ik ben geen kritikaster, geen geboren opposant. Ik erken graag dat u ook goeie din- gen hebt gedaan, zoals de verhoging van de budgetten voor het Landelijk Jeugdwerk of de verbetering van de uitbetalingsprocedures. Er zijn goeie dingen. Maar de algemene bedenkin- gen die ik hier maakte, wegen zwaar- der door. **(Algemeen applaus)**

De Voorzitter : De heer Dierickx heeft het woord.

De heer L. Dierickx (op de tribune) :

Mijnheer de Voorzitter, heren Minis- ters, geachte collega's, in het kader van de taakverdeling binnen mijn partij werd ik belast met de zorg om de lyrische kunsten. Ik doe dat heel graag, zoals u weet, omdat de muziek geen grenzen kent, zelfs geen taal- grenzen, en omdat de muziek de ze- den verzacht. In het kader van deze verzachtende omstandigheden zal ik toch iets minder zachte uitspraken doen.

Mijnheer de Minister, ik las in de krant dat volgende zondag nog twee bezettingsconcerten plaatshebben in de Opera voor Vlaanderen te Ant- werpen, waarvan één geleid en geani- meerd door François Glorieux. Ik nodig u uit daar eens naartoe te gaan. Indien u niet persoonlijk kan gaan, stuur dan incognito een van uw me- dewerkers. U zal dan vernemen hoe daar met enthousiasme wordt gemu- siceerd en hoe de mensen aan de deur staan te dringen, niet alleen om te genieten van de muziek, maar ook om met hun handtekening steun te verlenen aan deze musici die daar strijden met hun instrument en voor hun instrument. Wij hebben steeds

veel achting gehad voor arbeiders die fabrieken bezetten. Nu zijn het musi- ci, zangers, vertolkers die hun ge- bouw bezetten en niet passief blijven. Zij maken op zondagnamiddag voor- treffelijke muziek. Ik nodig dus allen hier aanwezig, en de Minister in de eerste plaats, uit daar eens naartoe te gaan.

Mijnheer de Minister, u is een handig man. U gebruikt insnjidende formu- les. U zegt bij voorbeeld dat er in Vlaanderen twee slechte opera's zijn, minder goede opera's, met onder- maats musicerende koren en orkes- ten en dat u daarvan één goede opera wil maken. Een formule in goud, mijnheer de Minister, prachtig ! U zegt bovendien : „Weet u hoeveel subsidie u krijgt telkens wanneer u een toegangsbewijs neemt voor de Opera voor Vlaanderen ? Vijfdui- zend frank !” Mijnheer de Minister, proficiat, ook dat is een pracht van een formule. Dat u dat zegt, is niet het ergste. Het ergste in Vlaanderen is dat dit kan gezegd worden, onge- straft en onbetwist. De tamheid van onze pers en onze politici, dat is wat mij verontrust.

Mijnheer de Minister, ik nodig u uit naar de Opera voor Vlaanderen te gaan en dan aan het einde van de voorstelling daar te staan, tussen die Vlamingen en buitenlanders, die staande ovaties brengen, maar die zich natuurlijk allemaal vergissen ! Die Vlamingen, die Hollanders die komen luisteren naar *Parcival* of *Die Walküren* vergissen zich allemaal ! Degenen die nadien in de kranten schrijven dat de uitvoering uniek was, bijzonder goed en prachtig, ver- gissen zich allemaal ! Alleen onze Vlaamse Executieve vergist zich niet !

Minister P. Dewael : Mijnheer Die- rickx, u gaat toch niet beweren dat iedereen, hetzij in Vlaanderen maar ook in de ons omringende landen, het unaniem eens is over het hoog- staande kwalitatieve peil van de Ope- ra voor Vlaanderen, met uitzonde- ring van de negen leden van de Exe- cutieve ?

De heer L. Dierickx : Mijnheer de Minister, ik zeg alleen, als een ge- zond humanist, dat ik mijn twijfels

heb en dat het zou kunnen dat u zich vergist. Ik ben er niet zeker van. Ik weet bijvoorbeeld dat alle mensen die er iets van kennen – en ik probeer er iets van te kennen – zeggen dat de Opera voor Vlaanderen bijzonder goede dirigenten heeft, geappre- cieerd in binnen- en buitenland.

Wat die door u aangehaalde 5.000 frank per zetel betreft is het, ten eer- ste, geen 5.000 frank maar slechts 3.650 frank en, ten tweede, zou u moeten weten dat, als u die cijfers zou vergelijken met die van Duitse, Zwitserse, Noorse opera's, het onge- veer overal zó is. Frankfurt die veel meer geld geeft aan zijn opera krijgt ook maar 10 procent uit de toegang- bewijzen. In Duitsland zegt men : dat hebben wij ervoor over. In Vlaande- ren zegt men : dat hebben wij er niet voor over.

Mijnheer de Minister, als ik ooit Mi- nister van Cultuur zou worden, zou ik vijfmaal ambitieuzer zijn dan u. Ik zou er dan voor pleiten dat wij aan lyrische kunstbeoefening zouden kunnen doen in de hoofdsteden van al onze provincies, zoals dat in ande- re landen gebeurt. Er zijn talloze mensen in Vlaanderen die muziek willen genieten, en muziek willen beoefenen. Wij hebben nu prestatie- scholen, mijnheer Weckx, waar wij formidabele musici zullen uitpuren, maar wij zorgen er niet voor dat zij kunnen zingen, spelen, componeren, dirigeren.

Deze Executieve is dus cultureel niet ambitieus, niet eerzuchtig, en dat is het minste wat men van haar zou kunnen verlangen.

Minister P. Dewael : U moet ook de middelen aanvaarden die voorhan- den zijn. Er moeten keuzes gemaakt worden. Welnu, ik weet niet of iede- ren met u akkoord zou gaan met de keuze die erin bestaat alle middelen te investeren in de lyrische kunst en in de opera. Collega's van uw fractie zijn hier terecht ook komen wijzen op andere noden. De budgettaire be- perkingen zijn nu eenmaal een gege- ven waarmee rekening moet worden gehouden. Moet men die middelen versnipperen, of doet men er niet be- ter aan de middelen te centraliseren

Dewael

om de grootst mogelijke kwaliteit te kunnen waarborgen ?

De heer L. Dierickx : Mijnheer de Minister, ik laat mij niet vangen met zo een redenering, de fout begint op het ogenblik dat de begroting wordt opgemaakt. De fout ligt niet bij u persoonlijk. Ik verwijt u ook niet dat u bepaalde dingen zegt, ik verwijt onze gemeenschap dat u die dingen ongestraft kan zeggen. Ik verwijt u niet dat u probeert handig te zijn. Ik verwijt onze gemeenschap dat u dat ongestraft kan doen. Ik ken andere landen waar een Minister, die slechts de helft zou zeggen van wat u verklaart, door de pers zou worden neergeknald. Maar u zegt dat voor de radio en daarna laat men, als repliek, één vrouwelijk koorlid reageren. Dat is de democratie die hier in Vlaanderen wordt gecultiveerd.

Minister P. Dewael : U zal straks nog zeggen dat ik ook het nieuws maak ! Ik zou willen dat ik dat soms wel kon !

De heer L. Dierickx : Mijnheer de Minister, ik wil u thans een paar vragen stellen. Is het waar dat muzikale ensembles in ons land van u een subsidie kunnen krijgen op voorwaarde dat zij bepaalde instrumenten gebruiken, dat wil dus zeggen bepaalde instrumenten niet gebruiken, en op voorwaarde dat zij kunnen bewijzen dat, wanneer zij muziek brengen van Wolfgang Amadeus Mozart, zij die muziek brengen op de toonhoogte van de la op het einde van de 18de eeuw ? Dus zij moeten kunnen bewijzen ten opzichte van het Kabinet van het Ministerie van Cultuur dat zij het werk van Mozart zullen spelen niet in de „la” zoals die vandaag wordt gestemd, maar in de „la” zoals die iets lager werd gestemd op het einde van de 18e eeuw. Is het juist dat u zulke voorwaarden stelt, mijnheer de Minister ? In het ontwerp van statuten van de Vlaamse Operastichting, staat er een artikel 34 dat u de wacht geeft in te grijpen in de besluitvorming van die nieuwe Operastichting. Als ik goed heb gelezen dan staat er in deze statuten dat u samen met de Minister van Begroting te allen tijde kunt bepalen wat op de agenda moet

worden geplaatst van het beheersorgaan van de Opera, dat u kunt bepalen binnen welke tijd dit beheersorgaan dit punt moet behandelen. Is het ook waar de in het ontwerp van statuten staat dat als de Minister van Cultuur en de Minister van Begroting het niet eens zijn met de genomen beslissing zij zelf de beslissing kunnen nemen. Als ik dat goed heb gelezen, dan neemt inderdaad de politiek de leiding van de kunst en van de cultuur. En dat is dan erger dan ten tijde van Jozef II die zich permitteerde aan Mozart te vragen of hij niet te veel noten had geschreven voor zijn opera „Die Entführung aus dem Serail”, waarop Mozart hem zeer brutaal voor die tijd antwoordde : „Genau so viel Noten wie nötig, Majestät.” Als dit soort mentaliteit aan de basis ligt van federalisme, dan leidt dit federalisme inderdaad tot nieuwe vormen van centralisme.

Dan kom ik tot het sociaal aspect van de zaak. Musici – en dat weet u misschien niet, mijnheer de Minister – zijn mensen die permanent examens afleggen : voor het publiek, voor de pers, voor hun directeur en vooral voor hun dirigent. Want een goede dirigent, of zelfs een minder goede, onderscheidt vlug een goed musicus van een minder goede. Het ligt voor de hand dat de violen op de laatste rijen minder examens afleggen dan die op de eerste rijen. Musici zoals ook acteurs, moeten dus voortdurend examens afleggen en nu gaat u nog een bijkomend examen vragen.

Minister P. Dewael : Neen.

De heer L. Dierickx : Ik vind dat ongehoord.

Minister P. Dewael : Waar haalt u dat ? U moet goed lezen wat er in de beslissing staat.

De heer L. Dierickx : Ik zou graag hebben dat u die beslissing hier nader komt preciseren. Dat zal heel wat stress bij bepaalde mensen wegemen. Als u dat hier met luider stemme zou komen zeggen, zou dat heel wat mensen gelukkig maken en geruststellen.

Minister P. Dewael : Ik heb dat al „ongestraft” op de televisie gezegd.

De heer L. Dierickx : Dan werd het in elk geval niet goed begrepen.. .

Minister P. Dewael : Ik denk van niet.

De heer L. Dierickx : . . . want dan zou de bezetting in Antwerpen en in Gent misschien al lang gedaan zijn geweest.

Minister P. Dewael : De vakbonden weten dat zeer goed.

De heer L. Dierickx : Als aan velen onder ons die rechten hebben gestudeerd – en ik behoor daartoe – de vraag wordt gesteld „en wat bent u ?” dan antwoorden zij „jurist” waar ze eigenlijk zouden moeten antwoorden „Ik ben een gewezen jurist”. Geen enkele musicus kan zeggen : ik ben een gewezen violist, want hij is het elke dag en moet het elke dag bewijzen. Dat is in vele beroepen niet zo.

Ik meen dat die mensen die nog iets doen voor het grensoverschrijdende, mijnheer Weckx, en voor de verzachting van de zeden, moeten worden gesteund en aangemoedigd door de Vlaamse Regering en niet in het gedrang mogen worden gebracht. (**Applaus**)

De Voorzitter : De heer Van Rompaey heeft het woord.

De heer H. Van Rompaey (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, collega's, wij zijn doorgaans geneigd het cultuurbeleid te bekijken vanuit drie algemene uitgangspunten.

Ten eerste, de staatsvorming, de verdere federalisering van ons land, de verdere uitwerking van de culturele autonomie binnen de gehele regionalisering. Dit uitgangspunt gaan wij niet verder toelichten en ontleden.

Ten tweede, de permanente vorming, de „éducation permanente”, zoals dit beginsel werd uitgewerkt op de Unesco-Wereldconferentie van Montreal in 1960 en later door de Raad van Europa verder werd omschreven en geconcretiseerd.

Ten derde, de democratisering van de cultuur, waarbij de klemtonen ko-

H. Van Rompaey

men te liggen op de principes van egalitatie, participatie en globalisatie, principes die overigens ook door de Raad van Europa werden afgekondigd en uitgewerkt.

Het gaat mij vooral om deze laatste twee uitgangspunten : om de permanente vorming, die stelt dat de overheid erover moet waken dat een samenhangend geheel van educatieve voorzieningen ter beschikking staat van de burger, die op ieder ogenblik van zijn bestaan de kans moet krijgen zich te vormen of „te leren” waaraan hij behoefte heeft.

Het gaat om egalitatie of om de bevordering van gelijke kansen voor eenieder op permanente vorming, hetgeen een positieve discriminatie inhoudt van degenen die tot hiertoe weinig of geen kansen tot vorming, scholing en opleiding kregen.

Het gaat om participatie of om de bevordering van de deelname en van de eigen verantwoordelijkheid voor het leer- en cultureel proces van de deelnemers aan vorming. Het gaat ook om globalisatie of om het betrekken van de vorming op de globale dagelijkse woon-, werk-, en leefsituatie.

Het sociaal-cultureel werk ontsnapt niet aan de ontwikkelingen en tendensen in de samenleving. Zowel in Vlaanderen als in alle omringende Europese landen, is er een duidelijke accentverschuiving merkbaar naar het instrumentele en functionele leren, naar het leren van nuttige kennis en nuttige vaardigheden. Deze verschuiving is legitiem. Wij zijn ons steeds bewuster geworden van de noodzaak aan permanente vorming en wederkerend leren ; de economische crisis heeft pijnlijker dan ooit de link getoond tussen opleidingsniveau en kansen op de arbeidsmarkt ; alle werkloosheidscijfers tonen ten overvloede aan dat het aantal laaggeschoolden en ongeschoolden bij de langdurige werklozen zeer hoog ligt. Dus de belangstelling en de inzet voor het leren en bijleren, zeker voor de laaggeschoolden, is volledig terecht. De emancipatie van mensen begint bij het leren lezen en schrij-

ven, begint bij het verwerven van elementaire basisvaardigheden en sociale vaardigheden.

Deze nood aan bijscholing en omscholing is algemeen. Vandaar dat werk wordt gemaakt van tweedekansonderwijs, open school, open hoger onderwijs, en zoveel andere initiatieven meer. Maar ook hier moeten prioriteiten worden gelegd. Het kan niet zijn dat er budgettaire ruimte of middelen worden voorzien voor de uitbouw van de open universiteit of het open hoger onderwijs en dat er geen middelen beschikbaar zouden gesteld worden voor een dergelijke uitbouw van de basiseducatie in Vlaanderen.

De belangstelling voor de beroepsopleiding neemt toe maar ook voor de zogenaamd niet direct op de arbeidsmarkt gerichte opleidingen. Dit is goed maar wij moeten oppassen dat wij het sociaal-cultureel werk niet laten verdringen door het onderwijs en het instrumentele leren of dat wij het vormingswerk laten verschromen tot beroepsopleiding alleen. Uiteraard is de gerichtheid op arbeid en werk heel essentieel, maar het zijn niet de enige waarden in het leven. Er dreigt dus ten overstaan van het sociaal-cultureel werk een blikvernauwing te ontstaan, zowel bij de werkers zelf, als bij het beleid. De economen bijvoorbeeld zullen gemakkelijker blijven weten met bijvoorbeeld beroepsscholing en instrumenteel leren, dan met algemene vorming die eerder aanleunt bij cultuur, culturele beleving en algemene educatie, die de klemtoon legt op persoonsontplooiing, bewustworden, kritische inzet en actief engagement in de samenleving. Velen zijn het er over eens dat deze innerlijke waardenbeleving, deze kritische bewustwording, dit waarden- en normenbesef, onontbeerlijk zijn in een samenleving die verglijdt naar individualisme en consumptisme.

In het huidige beleid dreigt een tweede verschroming van het sociaal-cultureel werk met name de verenging van het vormingswerk tot cultuurproductie en cultuurconsumptie. Niemand zal het belang van de kunstzinnige vorming ontkennen, maar de huidige beleidsaccenten beklemtonen niet

zozeer de kunstzinnige vorming dan wel de cultuurparticipatie en de cultuurconsumptie. Als men spreekt over een grotere functie van de volksontwikkeling in de cultuurspreiding en dat dit volgens de huidige decreten niet kan, dan gaat het wel degelijk over cultuurconsumptie. Wij wijzen een dergelijk consumptief cultuurbegrip van de hand, omdat in dergelijk cultuurbegrip de sociale dimensie ontbreekt, omdat het niet appelleert op de innerlijke bewogenheid en kritische bewustwording van mensen en omdat het voorbijgaat aan de diepe culturele behoeften in onze samenleving. Er wordt gesteld dat de evaluatie van de finaliteiten van de decreten voor opschudding zorgt.

Niet de evaluatie van de decreten zorgt voor opschudding, wel de consumptieve opvattingen verwekken deining. Men heeft weinig waardering voor de algemeen vormende waarde van het sociaal-cultureel werk. De persoonlijkheidsvorming wordt gediend door het individu meer cultuurbewust te maken zegt men. Maar deze persoonsontplooiing en vorming hebben slechts betekenis, mede door de inzet en het engagement in de samenleving in de meest brede betekenis. En deze accenten vinden wij niet of onvoldoende terug.

Het gevolg is dat de algemeen vormende waarde van het sociaal-cultureel werk en dus het hele vormings- en ontwikkelingswerk, onder meer in zijn bedreigingen vanuit het enge educatief bestel en de beroepsopleiding, en vanuit de enge cultuurbenadering in het overheidsbeleid onvoldoende aan bod komt en geen mogelijkheden tot verdere ontwikkeling geboden wordt.

De finaliteit van de decreten op het vormingswerk wordt in vraag gesteld. In de decreten wordt het vormingswerk omschreven als volgt : het bieden van vormingsmogelijkheden die erop gericht zijn de veelzijdige persoonsontwikkeling van volwassenen te bevorderen met het oog op een beter begrip van zichzelf en van hun situatie in de maatschappij en met het oog op hun volwaardige participatie aan het maatschappelijk gebeuren.

Mogen wij eens vragen wat daar ver-

H. Van Rompaey

keerd aan is, wat daar niet meer van is aangepast, of wat daarvan is voorbijgestreefd ? Durven wij ontkennen dat de behoeften aan veelzijdige persoonsontplooiing, dat de behoeften aan zelfrealisatie en sociale weerbaarheid nu minstens zo pregnant zijn als voorheen. Het is juist dat er in de algemene vorming steeds een persoonlijk en een maatschappelijk component aanwezig is. Niet de finaliteit van het vormingswerk kan in vraag worden gesteld, noch de intentie en het opzet van de decreten om dit vormingswerk te stimuleren, aan te moedigen en financieel mogelijk te maken.

Als wij deze opvattingen over de zin en de functies van het sociaal-cultureel werk en het vormingswerk voor de individuele persoonsontplooiing en voor de menselijke uitbouw van de samenleving mee onderschrijven, dan is de huidige houding van het beleid niet zo gelukkig te noemen. Ik citeer het tijdschrift „Vorming Vlaanderen” : het vormings- en ontwikkelingswerk moet een kritische ankerplaats zijn, dicht bij de woon-, werk en leefwereld van de mensen. Het gaat om een ruimte die wat buiten het dagelijks gewoel staat, maar zijn eigen wortels heeft in zowel de leef-situatie als in de eigen identiteit van mensen. En als in zulke ruimtes lastige vragen worden gesteld, betekent dit niet dat het hier zou gaan om manipulatie door kritische vormingswerkers. De kritiek dat de sector moet worden geheroriënteerd naar een grotere taak voor elk individu via een aanbod dat eigentijds en kwalitatief hoogstaand is, naar een minder groepsgericht denken kunnen we moeilijk bijtreden. Staatsprijzen in de kunstsector worden met het nodige eerbetoen in staatskastelen uitgedeeld. De staatsprijzen voor een sociaal cultureel werk worden gegeven tussen licht en donker, zonder pers in de intimiteit van het kabinet.

Nergens werd door ons gesteld dat de decreten niet zouden moeten worden aangepast. Ook wij pleiten voor minder administratieve rompslomp en voor een aanpassing van de normen en de controle. Wat dit laatste

betreft wil ik er terloops op wijzen dat de Vlaamse Gemeenschap behoefte heeft aan gekwalificeerd personeel om deze controle ook maar op enige afdoende wijze te verzekeren.

De evaluatie van de decreten heeft ook aangetoond dat de decreten die werden geconcipieerd in het begin van 1970, niet helemaal meer zijn aangepast aan de evoluties in het vormingswerk zelf. Zonder de fundamentele structuren van de decreten te wijzigen moet meer rekening kunnen worden gehouden met de diversiteit van activiteiten die op dit ogenblik volgens de decreten onvoldoende kunnen. Wij denken, zoals de Minister, aan een groter aandeel voor de amateuristische kunstbeoefening, voor de kunstzinnige vorming en de cultuurverspreiding. Wij denken ook aan een grotere aandacht voor langlopende vormingsreeksen, en voor bovenlokale vormingsinitiatieven zoals academies en seminaries. Wij denken ook aan een betere honorering van de vormingswerking die ruimer ligt dan de minimale decretale verplichtingen.

De subsidiëring bedraagt inderdaad reeds een aanzienlijk bedrag, maar wie de realiteit berekent vanuit de sector zelf, komt tot de vaststelling dat het aandeel van de subsidiëring ten opzichte van de reële uitgaven – en niet in het minst ten aanzien van de personeelsuitgaven – de laatste jaren ernstig achteruitloopt. Voor de KAV bijvoorbeeld bedroeg de subsidiëring in 1985 nog slechts 23,75 ten honderd van de reële uitgaven. Als ik deze subsidiëring vergelijk met andere sectoren in de culturele en welzijnssector, geven wij enkel het voorbeeld van de samenlevingsopbouw, dan mogen wij spreken van een geruisloze maar systematische afbouw van het overheidsbeleid ten opzichte van het vormings- en ontwikkelingswerk.

Wij vragen derhalve een betere uitvoering van de decreten, al was het maar in eerste instantie een aanpassing van de werkingstoelagen aan de index. Als gevolg van de personeelsstop, de onvolledige uitvoering van de decreten, de niet-indexering van de toelagen, de afbouw van het BTK-

systeem, en verhoging van de drempels voor de andere tijdelijke statuten, ontbreken de mogelijkheden en de financiële middelen voor de noodzakelijke expansie en uitbreiding en is bijkomende tewerkstelling gewoon onmogelijk.

Waarom kan de Gesco wel zijn intrede doen in het onderwijs en niet in de sector van de jeugd- en de volwasseneneducatie ? Waarom kan de Franse culturele sector wel beroep doen op het IDF en niet de Nederlandse culturele sector ? Waarom zijn Maribels wel mogelijk voor de profit en niet voor de non-profit, en zeker niet voor de culturele sector ? Het DAC-systeem is niet geschikt voor de sector van het vormings- en ontwikkelingswerk. De Gesco's zijn niet voorzien voor VZW's. Het BTK-systeem wordt afgeschaft. Alleen het TWW-stelsel blijft, maar de middelen ontbreken voor de financiële bijpassing .

De decreten zijn bedoeld om het vormingswerk te stimuleren via de daartoe geëigende middelen. In de verenigingssector bijvoorbeeld kan geen onderscheid gemaakt worden tussen de vereniging en het vormingswerk, omdat de vereniging zelf niet enkel de organisatorische structuur is die het vormingswerk schraagt, maar ook omdat de vereniging het middel en het medium is voor het vormingswerk. De vereniging staat er in functie van het vormingswerk van de lokale groepen ; zij staat in voor de begeleiding en de ondersteuning van het vormings- en ontwikkelingswerk. Het is jammer dat de overheid deze realiteit niet of te weinig erkent en steeds weer dit onderscheid probeert te maken tussen organisatie en werking .

De overheid heeft geprobeerd om dit onderscheid toch te moeten maken en voerde in enkele sectoren de projecten in. Hierbij werd de fundamentele vergissing begaan geen onderscheid te maken tussen projectmatig werken en projectmatig subsidiëren. De ervaring met het vijfde decreet toont zeer duidelijk aan dat het opzetten van projecten heel dikwijls een degelijke basisstructuur en vaak een hele organisatie veronderstelt. De ervaring met de samenlevingsopbouw

H. Van Rompaey

evenzo. Nadat de verenigingen en organisaties in de sector van de samenlevingsopbouw eerst werden afgeschaft, heeft de overheid zelf nieuwe begeleids- en ondersteuningsstructuren gecreëerd.

In plaats van onbegrip heeft de sector van het vormings- en ontwikkelingswerk vooral behoefte aan een overheid die ondersteuningsmaatregelen treft. De budgettaire middelen zijn beperkt, de budgettaire ruimtes zijn gering. Anderzijds zijn de behoeften zeer groot en de Executieve moet prioriteiten leggen. Het zou een grote vergissing zijn in deze moeilijke tijden, met hoge werkloosheid, met grote onzekerheden, met waardenverschuivingen en vervlakkingen, niet blijvend te investeren in het sociaal-cultureel werd en het de ont-plooiings- en ontwikkelingskansen die essentieel en onontbeerlijk zijn, te weigeren. *(Applaus)*.

ONTWERP VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : Het volgende ontwerp van decreet werd ingediend :

- Ontwerp van decreet houdende bekrachtiging van de besluiten van de Vlaamse Executieve, getroffen ter uitvoering van artikel 8, §§ 2 en 4, artikel 9, § 1 en artikel 10 van het decreet van 28 januari 1987 betreffende het overbrengen van klank- en televisieprogramma's in de radiodistributie- en teledistributienetten en betreffende de erkenning van niet-openbare televisieverenigingen
 - 132 (BZ 1988) - Nr. 1
- Verwezen naar de Commissie voor de Media.

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de begroting

van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1987

- 9-A (BZ 1988) - Nrs. 1 tot 5

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1988

- 6A (BZ 1988) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

- 7-A (BZ 1988) - Nrs. 1 tot 4

ONTWERP VAN DECREET houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1988

- 6-A (BZ 1988) - Nr. 1 (Algemene toelichting)

- S-A (BZ 1988) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 13

TOEGEVOEGDE INTERPELLATIE (R.v.O. art. 72,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

CULTUUR (Voortzetting)

De Voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van het begrotingsdebat met de materie Cultuur,

Minister Weckx heeft het woord.

Minister H. Weckx (op de tribune) :

Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, in dit debat zijn een aantal domeinen besproken waarvoor ik samen met mijn collega Patrick Dewael beleidsverantwoordelijkheid draag. Zoals in het tijdschema voorzien, zal ik daar even kort op ingaan.

De heer Bosmans heeft, nadat hij zijn uitstekend verslag heeft gecommuniceerd, even gepraat over de problematiek van het cultuurbeleid in Brussel. Hij heeft terecht een lans gebroken om de Vlaamse Gemeenschap in haar geheel blijvend bijzondere aandacht te laten besteden aan haar beleid met betrekking tot haar hoofdstad. Dit kan op verschillende wijzen, onder meer door in de eigen wettelijke regelingen een specifieke regeling voor Brussel te voorzien, maar ik moet eerlijk zeggen dat ik persoonlijk niet zo veel voel voor typisch Brusselse luiken. Ik denk dat het mogelijk moet zijn om aan decreten en reglementerende besluiten geen apart hoofdstuk voor Brussel te

maken, maar dat men daarentegen zo veel mogelijk moet trachten de beleidsopties van de Vlaamse Regering en van het Vlaamse Parlement naar de hoofdstad toe in die decreten uit te werken. Mijns inziens kan dit perfect, zonder dat er telkens opnieuw specifieke luiken worden aan toegevoegd. Het is voldoende dat, vooraleer een reglementair besluit of ontwerp van decreet zou worden ingediend of ter goedkeuring voorgelegd aan de Executieve en aan de Vlaamse Raad, men de toepassing van deze reglementaire besluiten en decreten zou toetsen op het Brusselse terrein en dan, zo nodig, bepaalde aanpassingen in die ontwerpen zou aanbrengen.

Vandaar dat het belangrijk is dat op 1 juni jongstleden de Vlaamse Executieve, op mijn voorstel, een geïntegreerd actieplan voor Brussel heeft goedgekeurd, dat ik ter gelegenheid van de besprekingen in de werkgroep Brussel van deze Raad zal uiteenzetten en waar ik vandaag niet verder zal over uitweiden. Ik zou dat plan als volgt kunnen resumeren.

De krachtlijnen voor Brussel die door de Vlaamse Executieve op 1 juni 1988 werden goedgekeurd komen in feite neer op een geëxpliciteerde gedragslijn ten overstaan van Brussel in alle beslissingen die de Executieve in de toekomst zou nemen. Het belang hiervan kan mijns inziens niet genoeg worden onderstreept. Samengevat komen de drie volgende krachtideeën naar voren.

Ten eerste, van een impliciete houding van welwillendheid gaat men over naar een expliciete gedragslijn ;

Ten tweede, van een soms toevallige ingesteldheid komt men tot een systematische grondhouding ten opzichte van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel ;

Ten derde, van een zeker Vlaams monumentalisme te Brussel stapt men over naar een werkingsmodel in Brussel. Er is mijns inziens in dit belangrijke document, goedgekeurd door de Executieve, een zeer gelukkige koppeling van een waardige hoofdstad voor de Vlaamse Gemeenschap aan een leefwaardige hoofdstad voor de Vlaamse Brusselaars.

Weckx

In verband met de tussenkomst van de heer De Beul wens ik ook enkele woorden te zeggen over de Taalunie. Collega's de Nederlandse Taalunie beoogt de integratie van het Nederlands taalgebied op het vlak van de Nederlandse taal en letteren in de ruimste betekenis van het woord. Het belangrijkste deel van de werkmiddelen van de Taalunie gaat naar projecten in verband met spelling, spraakkunst, terminologie, woordenboeken en taalzorg. De Taalunie financiert ook onderzoek in verband met het onderwijs van het Nederlands als moedertaal en het Nederlands voor anderstaligen, alsmede inzake de problematiek van de eenvormigheid van het certificaat Nederlands voor anderstaligen en het civiel effect ervan in Nederland en Vlaanderen. Binnenkort zal het Ministercomité onder voorzitterschap van mijn collega Dewael opnieuw samenkomen om zich in het bijzonder te beraden over een meerjarenbeleid van de Taalunie, meer bepaald tot 1992. Na de eerste vijf jaar van het bestaan van de Taalunie, die veeleer moesten worden besteed aan de organisatie van de verschillende organen en structuren van de Taalunie zelf, kan nu een echt beleid worden ontworpen met vooral aandacht voor de wijze waarop de Nederlandse Gemeenschap binnen de Europese Gemeenschap wil aan bod komen. Hierbij zal ook aandacht moeten worden besteed aan de acties om, zowel in Vlaanderen als in Nederland, het draagvlak en het imago van de Nederlandse Taalunie opnieuw te verbreden.

Verschillende sprekers hebben het hier ook gehad over de basiseducatie. Aanstaande maandag zal ik met mijn collega Dewael, in aanwezigheid van de mensen die een belangrijke rol hebben gespeeld in de experimenten inzake basiseducatie, een eerste gesprek hebben om uit te maken in welke richting wij moeten verder gaan en in welke mate wij initiatieven vanuit de Vlaamse Regering zouden kunnen ondersteunen.

Aan de heer Van Rompaey zeg ik dat dit niet louter een kwestie is van

voorrang verlenen aan het open hoger onderwijs dan wel aan de basiseducatie. Het ene sluit het andere niet uit. Aangezien de middelen beperkt zijn, zullen wellicht de initiatieven die wij in beide sectoren wensen te nemen, niet de uitbreiding of de hoge vlucht kennen die wij zouden wensen. Deze tegenstelling die in uw uiteenzetting zeer scherp is naar voor gekomen, zou ik toch enigszins willen afzwakken in die zin dat de Vlaamse Executieve nooit zou kunnen aangaan dat na de belangrijke experimenten van basiseducatie – ik bedoel dan niet alleen de vijf experimenten maar ook experimenten op het gebied van alfabetisering en andere initiatieven – een hiaat zou ontstaan waarna opnieuw van nul zou moeten worden begonnen. Dit is ondenkbaar. Er werden in dit verband reeds contacten gelegd tussen de kabinetten van Minister Dewael en van mijzelf ter voorbereiding van de bespreking die wij maandag zullen voeren. Wij wensen die projecten van basiseducatie in elk geval verder te zetten.

Ik wil hier nog aan toevoegen dat aan de hand van de vijf experimentele centra voor basiseducatie is gebleken dat de sociaal-culturele organisaties die op levensbeschouwelijke basis werken, een zeer belangrijke rol vervullen op het vlak van de toeleiding en de activering van de deelnemers. Ik herhaal dat ik dit niet wil stellen in termen van het ene of het andere. Ik verwijs in dit verband naar een belangrijke zinsnede uit het regeerakkoord die wij, als beleidsverantwoordelijken, moeten uitvoeren: „De Vlaamse Regering zal op grond van de praktijkervaring voor de basiseducatie en de alfabetisering een regeling uitwerken in coördinatie met en met inbreng van de onderwijsnetten en van het sociaal-cultureel vormingswerk.” De eerste contacten tussen onze twee kabinetten zijn gelegd en, zoals ik reeds heb gezegd, zullen de besprekingen op ministerieel vlak maandag verder worden gezet.

Ziedaar, mijnheer de Voorzitter, wat ik in dit debat wou inbrengen. (*Applaus*)

De Voorzitter : Minister Dewael heeft het woord.

Minister P. Dewael (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, waarde collega's, allereerst breng ik hulde aan collega Bosmans – die wegens verplichtingen elders dit halfroond heeft moeten verlaten – voor zijn gedegen verslag van onze werkzaamheden in de Commissie.

Ik heb in de pers gelezen dat het begrotingsdebat dag na dag in een nogal matte sfeer voortkabbelt. Nochtans dacht ik dat Cultuur leven in de brouwerij zou brengen, wat ook wel is gebeurd. Toch betreur ik dat de discussie over de cultuurbegroting en de cultuur in het algemeen door sommigen haast louter politiek – en dit in de slechte betekenis van het woord – werd benaderd.

Deze morgen heb ik niets gehoord over het succes van de Vlaamse film, noch over het succes dat bepaalde dansgezelschappen zoals het gezelschap van Ann-Theresa Dekeersmaecker te beurt viel tot ver over onze grenzen. Geen enkele spreker, behalve collega Lauwers, heeft het gehad over het feit dat de subsidiëring voor de culturele verenigingen en instellingen toch veel sneller verloopt dan vroeger het geval was. Ze kunnen vlugger over hun voorschotten beschikken. In tegenstelling tot twee jaar geleden, toen elke spreker op de slechte situatie terzake wees, kunnen deze verenigingen nu veel sneller over hun voorschotten beschikken.

Ik heb ook niets gehoord over het stijgend succes van de Filharmonie van Vlaanderen die volgend jaar in het Concertgebouw te Amsterdam zal optreden, noch over het verhogen van de additionele honoraria in de literatuursector tot een niveau dat dat van Nederland overstijgt. Ook het responsabiliseren van de cultuursector ondermeer door aan onze culturele instellingen en verenigingen de mogelijkheid te bieden om in beperkte mate reserves aan te leggen zodat degenen die het goed doen hun appeltje voor de dorst niet meer zien verdwijnen door een aftrek van hun subsidies, kwam niet ter sprake. Collega Geysels had gelijk toen hij dit debat vergeleek met een theaterstuk.

De heer A. De Beul : Met goede spelers dan wel.

Minister P. Dewael : Iedereen speelt mee in een theaterstuk dat niet geschied is op experimentele basis, maar waarin integendeel iedereen een beetje vastgeroest is in zijn rol.

Engeland wordt al eens de bakermat van het parlementaire systeem genoemd. U kent de anecdote die daarover wordt verteld. Een schipbreukeling spoelt ergens aan en het eerste wat hij vraagt aan de inheemse bevolking is of er daar een Regering is. Op het bevestigend antwoord zegt hij : dan ben ik ertegen. Dit om u te zeggen dat wij met onze debatten een beetje vast zitten in de rollen van meerderheid en oppositie hoewel de oppositie van vandaag de meerderheid van morgen kan worden. Het omgekeerde geldt eveneens.

De heer A. De Beul : Of men zit in een schaduwkabinet.

Minister P. Dewael : Het gaat dan om een theaterstuk dat ik niet heb geregisseerd.

In dergelijke debatten mag men niet alleen oog hebben voor het negatieve, voor het slechte en voor wat er fout gaat, maar men moet ook kijken naar de positieve ontwikkeling binnen het cultuurleven in Vlaanderen want die zijn er wel degelijk.

Mijnheer de Beul, u hebt dit zelf vastgesteld toen u vanmorgen mijn middelen even analyseerde.

Ik kreeg de indruk dat wij van 1981 tot 1985 een explosie zouden hebben gekend van de cultuurbegroting en dat zulks allemaal zou gestagneerd zijn sinds 1985. Ik heb dat even nagezien ter informatie van u allen.

Als u de evolutie bekijkt van 1981 tot 1988 van de cultuurkredieten in de sectoren jeugd, volkswontwikkeling, bibliotheekwerk, kunst en sport, dan heeft dit volgende jaartallen en bedragen.

In 1981 : 3,4 miljard F. ; in 1982 ; 3,3 miljard F. ; in 1983 ; 3 miljard F. ; in 1984 : 3,4 miljard F. ; in 1985 : 3,6 miljard F. ; in 1986 : 4 miljard F. ; in 1987 : 4,4 miljard F. en in 1988 : 4,6 miljard F. Dat is dus een stijging in 1986 tegenover 1985 met meer dan tien procent, in 1987 tegen-

over 1986 van meer dan tien procent en in 1988 – dat geef ik toe, maar dat geldt dan voor alle leden van de Exe-cutieve, vermits niet enkel de cultuurbegroting het slachtoffer van bezuinigen is geworden – een stijging van ongeveer 220 miljoen frank.

Ik weet, geachte collega's, dat cijfers niet alles verduidelijken. Door cijfers te citeren bestaat de mogelijkheid dat men mij opnieuw zal opzadelen met een boekhoudersmentaliteit en dat men zal zeggen dat cultuur veel meer is dan enkel cijfers.

Aan de hand van deze cijfergegevens kan ik evenwel aantonen dat in twee en een half jaar tijd, in moeilijke budgettaire omstandigheden, wel degelijk meer overheidsmiddelen voor het financieren van ons cultuurbeleid ter beschikking konden worden gesteld. Dat geldt vooral voor de volkswontwikkeling en de jeugdsector. Ik zal ter zake niet alle cijfers citeren. Toch was in 1986 het voornaamste accent in die begroting, alleen al de sectie 40 inzake de volkswontwikkeling, gestegen met meer dan dertien procent tegenover 1985. Voor al de decreten, zowel deze in de jeugdsector als in de volkswontwikkeling, inzake instellingen, verenigingen, koepels, het Vijfde Decreet en het landelijke jeugdwerk, zijn elk jaar opnieuw stijgingen waar te nemen, die in elk geval hebben toegelaten de personeels-situatie en de tewerkstelling in die betrokken sectoren veilig te stellen.

Inzake het personeelsbeleid heb ik vorig jaar een poging ondernomen om in het kader van de beschikbare kredieten in het Interdepartementeel Fonds, in overleg met mijn nationale collega voor Arbeid, een aantal dossiers in te leiden, enerzijds in de jeugdsector en anderzijds in de volkswontwikkeling, zowel voor theater als voor sport. Ik heb dat gedaan om op die manier de tewerkstelling te kunnen verzekeren en ze op die basis te compenseren. Ik moet evenwel vaststellen dat zulks slechts met matig succes is gebeurd.

Inzake het jeugdbeleid, waarover collega's Lauwers en Van Peel uitvoerig hebben gesproken, is er eerst en vooral de Jeugdraad zelf. Er werd niet uitdrukkelijk naar geïnformeerd,

maar toch wil ik op basis van het decreet van 1982, de Jeugdraad nog vóór het parlementair reces installeren. Dit impliceert dus niet dat ik mijn voorontwerp van decreet, dat op het ogenblik bij de Raad van State is, in een lade opberg. Ik heb met voldoening vastgesteld dat de Jeugdraad een consensus heeft bereikt over een aantal zaken waarover in het verleden de grootste verdeeldheid bestond. Ik wil de Jeugdraad, wanneer hij opnieuw is samengesteld, een eerlijke kans geven om aan te tonen dat hij nog kan functioneren als een adviesraad, die naam waardig. Als wij de werking van de Jeugdraad van de afgelopen maanden en jaren bekijken, moeten wij toch toegeven dat de signaalfunctie, die toch van zo'n raad moet uitgaan, in grote mate afwezig is gebleven.

De andere accenten in de begroting 1988 voor het jeugdbeleid zijn de volgende. Ik heb er reeds naar verwezen dat het decreet landelijk jeugdwerk, dat nu voor 75 procent wordt uitgevoerd, in 1988 over meer middelen kan beschikken. Ook de kansarmen en de verenigingen die zich daarmee bezig houden, heb ik veilig gesteld. Ik verwijs bij voorbeeld naar de stijging met 4,3 procent voor de kansarme jeugd en de stijging met 2 miljoen frank voor de vorming van werkende jongeren. Mijnheer Van Peel, ik ben zeer gevoelig voor uw pleidooi voor decentralisatie naar het lokale jeugdwerk. U weet dat wij het lokale en regionale jeugdwerk betoelagen op basis van vrij complexe administratieve bepalingen, de zogenaamde pseudo-wetgeving. Ik stem volledig in met de idee dat er hier een onderbouw in de vorm van een decreet moet komen. Ter zake wacht de nieuw samen te stellen jeugdraad een eerste belangrijke verantwoordelijkheid.

In overeenstemming met het regeerakkoord ben ik ook een voorstander van decentralisatie. Er bestaat vandaag inderdaad heel wat versnippering, dubbele betoelaging en overlapping in het beleid. Wij zouden de lokale besturen meer en nauwer bij het jeugdwerk moeten kunnen betrekken. Het is in ieder geval de bedoeling overleg op gang te brengen met de nieuwe Jeugdraad alsmede met de

Dewael

Gemeenten, die daarover een aantal duidelijke ideeën hebben.

De heren De Beul, Geysels en Bosmans zijn uitvoerig ingegaan op de evaluatie van de decreten in de secties 39 en 40, jeugd- en volksoontwikkeling.

De opvatting over de evaluatie, die reeds in het regeerakkoord van 1985 stond, is overgenomen in dit regeerakkoord. Evalueren is niet zomaar een modewoord. Decreten die ongeveer 10 jaar in de praktijk functioneren moeten getoetst worden op hun goede werking. Ik vraag de betrokken sectoren alleen de evaluatie te laten gebeuren op een intellectueel eerlijke manier, en evalueren niet gelijk te schakelen met afbreken.

Het evalueren van de decreten heeft eveneens tot doel aan de culturele instellingen en de culturele verenigingen meer slagkracht te geven. Ik heb daar even verwezen naar de mogelijkheid om bij voorbeeld reserves aan te leggen of de versnelde uitbetaling van subsidies. Al die instrumenten vind ik essentieel opdat de verenigingen naar behoren zouden kunnen functioneren. Dat maakt allemaal deel uit van het evaluatiewerk. Dat wil ook zeggen dat wij het doel van die decreten onder de loupe moeten nemen. Hebben ze bereikt wat de decreetgever er destijds van heeft verwacht? Ik denk dat het antwoord in een aantal gevallen niet zonder meer positief kan zijn.

Welnu, ik neem mij voor over dit alles - want die evaluatieopdracht is uiteraard nog niet beëindigd - met de betrokken Adviesraad rond de tafel te gaan zitten. Indien collega Lauwers zoëven heeft gezegd dat er over mijn intenties een aantal misvattingen bestaan, denk ik dat het goed zou zijn, van zodra de Hoge Raad voor Volksoontwikkeling - ook dit zal wellicht nog kunnen gebeuren voor het parlementair reces - zal zijn samengesteld, met de leden ervan een dialoog aan te gaan en zonder vooroordelen rond de tafel te gaan zitten, ten einde de vigerende decreten ook op hun finaliteit te toetsen.

Ik herhaal het : mijns inziens heb ik,

in afwachting, een aantal inspanningen gedaan om de betrokken sectoren te responsabiliseren. Hierbij verwijs ik naar de financiële ingrepen, naar de versnelde uitbetaling van subsidies enerzijds en naar de mogelijkheid tot reservevorming anderzijds.

Inzake de basiseducatie - en collega Weckx heeft daarop voor een groot deel geantwoord - wens ik bondig in herinnering te brengen wat ik heb geantwoord aan collega Gheysels op 16 maart jongstleden, naar aanleiding van zijn interpellatie.

Wij hebben in juli 1985 het licht op groen gezet voor een driejarig experiment basiseducatie. Het woord „experiment” zegt het zelf : het kan niet de bedoeling zijn dat al hetgeen vanuit het beleid wordt opgezet als experiment, zonder meer na afloop van de termijn zou worden bestendigd, al dan niet met een decretale ondersteuning. Wanneer men een experiment doorvoert, moet het ook de bedoeling zijn, na afloop van de vastgestelde periode, ernstig te onderzoeken of de doelstellingen werden gerealiseerd. Na afloop van dit onderzoek moet worden nagegaan of voortzetting ervan mogelijk en haalbaar is.

Welnu, ik heb in ieder geval de bedoeling het experiment basiseducatie, binnen het kader van het vijfde decreet, te bestendigen. Bovendien wijs ik er op dat het experiment tot hiertoe ook liep voor kredieten voorzien binnen het vijfde decreet. Dit betekent dat, vanaf 1 oktober 1988 deze vijf projecten, zij het in afgeslankte vorm, zullen worden verdergezet. De Vlaamse Gemeenschap neemt per project twee wedden ten laste, eventueel drie, als het ondergeschikte bestuur ook één wedde draagt. Het spreekt vanzelf, indien de betoelaging op basis van het vijfde decreet gebeurt, de normen ervan dienen gerespecteerd te worden, meer bepaald inzake het aantal uren dat moet worden gepresteerd, met ook een minimum aantal deelnemers.

Met andere woorden : de projecten kunnen verder blijven bestaan ; zij worden naar mijn gevoelen slechts minimaal afgeslankt. Bijgevolg stel ik vast dat deze projecten enorm posi-

tief worden gediscrimineerd ten aanzien van de andere projecten die binnen het vijfde decreet worden betoelagd.

Op langere termijn - en het overleg daaromtrent is volop aan de gang tussen collega Weckx en mijzelf - moet er een regeling worden gevonden, die al dan niet decretaal ondersteund wordt.

Of dit zal gebeuren in cultuur of in onderwijs lijkt mij bijkomstig te zijn.

De heer Van Peel heeft terecht opgemerkt dat het wraakroepend is dat ons onderwijssysteem - één van de duurste in West-Europa - er niet in slaagt essentiële kennis en vaardigheden bij te brengen bij een zo groot aantal mensen. Met andere woorden, zovelen glippen er jaarlijks nog door de mazen van het onderwijssysteem.

Het regeerakkoord bepaalt dat er een regeling zal worden uitgewerkt. Volgende maandag ontvangen collega Weckx en ikzelf een delegatie van de betrokken sector. Wij zullen zo spoedig mogelijk daarna voorstellen formuleren aan de Vlaamse Regering.

De heren Bosmans en De Beul hebben uitvoerig stilgestaan bij het bibliotheekbeleid. Ik weet dat dit een zeer gevoelige materie is. Het regeerakkoord bepaalt een aanpassing van het decreet van 1978. Laat mij eerst en vooral wijzen op het feit dat tot op heden, en vooral onder mijn beleid, het bibliotheekdecreet op een ernstige manier is uitgevoerd. Toen ik in 1985 Minister werd, bedroegen, om maar één voorbeeld te geven, de weddetoelagen 511 miljoen F. Dat bedrag is in 1988 opgelopen tot 750 miljoen F. Op 1 januari 1988 beschikten 217 van de 308 Vlaamse gemeenten over een erkende gemeentelijke en plaatselijke openbare bibliotheek, zoals de decreetgever van 1978 het wilde.

U moet toegeven dat er sinds 1978 een respectabele weg is afgelegd, rekening houdend met de onbetwistbare achterstand die Vlaanderen in vergelijking met de omliggende landen had opgelopen.

De principes die aan de basis liggen van de herziening van het decreet van

Dewael

1978 mogen u niet verontrusten. De basisopties van dit decreet zullen behouden blijven. Ik zeg in alle duidelijkheid dat de verplichting blijft bestaan voor alle gemeenten. Alleen stellen wij vast dat de decreetgever in 1978 wellicht te ambitieus is geweest en dat het daarom niet onnuttig zou zijn mochten wij een bijkomende termijn inbouwen om het decreet uit te voeren ten behoeve van de gemeenten die achterwege zijn gebleven. Niet alle gemeenten deden dit uit kwade trouw of onder druk van het bisdom of van andere krachten, zoals de heer De Beul heeft aangestipt. Het zijn vaak kleine gemeenten met een zekere drempelvrees, die opzien tegen de budgettaire implicaties en waarvoor in 1978 de lat een beetje te hoog werd gelegd.

Vandaar – en ik ben tevreden dat de heer De Beul instemt – dat wij het minimum aantal van 5000 naar 8000 inwoners willen optrekken of dat wij de normen van het decreet wat soepeler willen toepassen om die kleine gemeenten ertoe aan te zetten hun intrede te doen in het regime van het bibliotheekdecreet. Ik neem mij voor eerstdaags aan de Vlaamse Regering een voorontwerp van decreet ter zake voor te leggen waarover de Hoge Raad dan nog advies moet uitbrengen.

De wijziging van het bibliotheekdecreet zal worden gekoppeld aan een ander voorontwerp van decreet met betrekking tot het leenrecht. Zoals u weet ben ik voorstander van het invoeren van een systeem van leenrecht waarvoor ook een decreetwijziging noodzakelijk is. De bedoeling is enerzijds om met leenvergoedingen een fonds te stijven waaruit de auteurs schadeloos worden gesteld maar waarmee anderzijds ook nog andere initiatieven in de sector van de letteren financieel kunnen worden gesteund. Ik ben het eens met de heer De Beul die belang hecht aan een goed en verzorgd taalgebruik. De bescherming en de luister van de taal zijn belangrijke elementen in het cultuurbeleid. Ik heb nog geen kennis gekregen van het voorstel van decreet waarover hij het had, maar ik

neem aan dat wij dit spoedig zullen kunnen behandelen in de Commissie voor Cultuur.

De heren De Beul, Seeuws en Dierickx hebben uitvoerig stilgestaan bij de Opera voor Vlaanderen. De heer Dierickx is blijkbaar niet meer aanwezig, wellicht omdat hij moest komen van zijn emoties.

Ik zou toch nog eens zeer duidelijk willen stellen dat het hier door de Vlaamse Executieve uitgewerkte operaplan het enige haalbare is om deze kunstvorm in Vlaanderen op een aanvaardbaar kwalitatief niveau verder mogelijk te maken. Wij hebben ter zake een lange weg moeten afleggen. Ik heb daaromtrent in 1985, bij mijn komst op het departement van Cultuur, een minder aangename nalatenschap aangetroffen.

Het herstructureringsvoorstel is eigenlijk de uitvoering van een fusiegedachte die bij de oprichting van de intercommunale reeds aanwezig was. Het is dus niet mijn schuld of mijn verantwoordelijkheid dat men, omwille van welke lankmoedigheid dan ook, blijkbaar jarenlang de intercommunale heeft laten functioneren met twee koren en twee orkesten, met alle kosten vandien. Wie spreekt over fusioneren en zegt dat de Vlaamse Gemeenschap recht en aanspraak mag blijven laten gelden op een volwaardige operainstelling, komt onvermijdelijk bij het minder prettige perspectief van zekere personeelsafvloeiingen. Wanneer wij de twee de facto werkende operainstellingen in de intercommunale willen samenvoegen tot één opera in het kader van een VZW in de Vlaamse operainstelling, spreekt het vanzelf dat niet alle personeel dat vandaag in dienst is zonder meer kan overgaan naar de nieuwe operainstelling.

Wat ik niet aanvaard, is dat ik in dit dossier – ik heb dat reeds gezegd in antwoord op een vraag die mij hierover enkele weken geleden door mevrouw Vogels is gesteld – zou beschuldigd worden van een boekhoudersmentaliteit. Wanneer ik vandaag en in de voorbije jaren in mijn begroting 200 miljoen voorzag voor het subsidiëren van de twee bestaande opera's in het kader van de intercom-

munale, gaat het verwijt van krenterigheid niet op wanneer ik die middelen optrek tot 280 miljoen voor één operainstelling, dit in de veronderstelling dat de twee steden hun bijdrage op ieder 90 miljoen F. behouden. Dat maakt samen 460 miljoen F. subsidiëring voor één operainstelling. Dat moet toereikend zijn om een kwalitatief hoogstaand produkt naar het publiek te kunnen brengen. Voor het personeel dat niet in de nieuwe operainstelling zou kunnen worden opgenomen, moet een sociaal aanvaardbare regeling worden uitgewerkt. U kent het onderscheid dat moet worden gemaakt al naar gelang het geval men te maken heeft met vast benoemd personeel waar de indisponibiliteitsregeling gedurende vijf jaar geldt met behoud van 75 procent van de wedde, of met contractueel personeel waar de opzegvergoeding van gemeen recht zullen moeten spelen.

Feit is dat ik het ter zake overeengekomen protocol tussen de Raad van Bestuur van de Intercommunale en de vakbonden als een aanvaardbare basis voor bespreking beschouw. Wij zullen dus heel snel moeten opschieten. Ik heb evenwel de jongste dagen met voldoening vastgesteld dat de twee steden aanvaardden om tot de nieuwe Operainstelling toe te treden. Mijnheer de Beul, in het verleden heb ik dit nooit op een voorbarige wijze willen naar buiten brengen. Wanneer de Vlaamse Regering, als één van de drie partners, een herstructureringsvoorstel uitwerkt, spreekt het vanzelf dat met het goedkeuren binnen de Vlaamse Regering van een nieuw voorstel, de kous niet af is, dat de twee steden, de twee partners, dan nog tot de nieuwe Stichting moeten toetreden. Ik heb in het verleden de publieke opinie nooit willen diets maken dat het operaprobleem was opgelost door de goedkeuring van de Vlaamse Regering alleen. Het is toch mijn schuld niet – ik zeg het andermaal – dat het dossier het laatste jaar die verdraging heeft gekend alleen al omwille van het feit dat de stad Gent vorig jaar wel kon toetreden maar als bijkomende voorwaarde stelde dat het gebouw liefst helemaal moest worden

Dewael

gerestaureerd op kosten van de Vlaamse Gemeenschap alleen, en dat, nu wij na een nieuwe negociatieronde voor het gebouw een oplossing vinden in de vorm van een investeringsfonds, de stad Gent opnieuw aarzelt om toe te treden omdat zij gedurende de periode van herstelling van het gebouw geen opera zal kunnen brengen.

Ik hoop dat al die problemen nu achter de rug zijn, zodat wij maandag aanstaande met de drie partners de statuten kunnen vastleggen, en ik in de loop van volgende week met de vakbonden rond de tafel zal kunnen gaan zitten om de sociale gevolgen van het plan te bespreken en zo mogelijk tot een goed einde te brengen.

De heer De Beul heeft een vraag gesteld in verband met het Filmfestival van Antwerpen. Ik moge verwijzen, mijnheer De Beul, naar mijn brief van 5 april 1988 aan de Voorzitter van de VZW Filmfestival van Antwerpen, waarin ik mededeel dat ik die VZW had uitgekozen om het Antwerpse Filmfestival verder te organiseren met betoelaging vanwege de Vlaamse Gemeenschap. Ik heb daar een bedrag van ongeveer 1,8 miljoen F. voor in het vooruitzicht gesteld.

Dan kom ik tot het internationaal cultuurbeleid. Cultuur is nog altijd ons beste visitekaartje in het buitenland. Dat is niet zo maar een uitspraak. Overal ter wereld waar ik kom stel ik vast dat Vlaanderen en de Vlaamse Gemeenschap het best gekend zijn door zijn culturele en artistieke prestaties. Ik geloof niet dat de kennis van onze gemeenschap in het buitenland zozeer wordt overgedragen door het Commissariaat-Generaal voor Internationale Culturele Samenwerking, door culturele akkoorden, door de taalunie, door onze culturele attachés. Dat zijn allemaal maar instrumenten van het beleid, maar het zijn daarentegen de uitstraling van onze artistieke prestaties en de kracht van ons eigen volk door de eeuwen heen die aan de basis liggen van ons cultureel imago dat in het buitenland wordt geapprecieerd.

Ik zeg niet dat alle andere instrumenten onbelangrijk zijn ; maar ik meen

in alle oprechtheid dat de kredieten ingeschreven in de begroting 1988 moeten volstaan om die internationale samenwerking verder gestalte te geven, zowel binnen de culturele verdragen als daarbuiten.

Collega Weckx heeft reeds een antwoord gegeven op de vragen in verband met het Nederlandse taalunieakkoord. Ik heb daar niets aan toe te voegen. Hij heeft ook reeds uitvoerig gesproken over Brussel. Ik wil alleen nog even terugkomen op de NCC. De heer De Beul heeft vanmorgen het cultuurvocabularium geheld en bestempelde woorden als „doorlichting” en „audit” als modewoorden van het beleid. Ik meen nochtans dat de doorlichting van de NCC een heilzame zaak is geweest – en ik bevind mij in goed gezelschap want collega Weckx bevond zich in de vorige legislatuur nog aan de andere kant van de balie. Door deze doorlichting zijn wij ervan overtuigd dat de middelen die aan de NCC werden verstrekt, inderdaad goed werden gebruikt. Bovendien heeft deze doorlichting ons een systeem opgeleverd waarbij er geen discrepantie meer bestaat tussen wat enerzijds gevraagd en anderzijds als dotatie gegeven wordt. Vroeger was het altijd zo dat de NCC een bedrag vroeg en dat de Vlaamse Regering een veel lagere dotatie toekende. Dankzij deze doorlichting ontvangt de NCC nu een dotatie die aan de twee partijen voldoende schenkt.

Collega's, de sensibilisatie-actie „Vlaanderen leeft” zal in de toekomst worden voortgezet. Er werd soms een kritische ingesteldheid in verband met dit project betoond. Sommigen staan nogal sceptische tegenover dit project ; anderen beweren dat dit dé methode is om te camoufleren dat er geen beleid zou bestaan of om de onmacht te verbergen voor het vinden van meer financiële middelen voor het cultuurbeleid. Welnu, dit is allemaal ten onrechte. Ik meen aan de hand van de cijfers te hebben aangetoond dat er wel degelijk een verhoogde budgettaire inspanning voor het cultuurbeleid werd geleverd in de voorbije jaren. Ik ben ervan overtuigd dat wij aan de hand van de verfijning van de

decreten, de wijziging, de aanpassingen, tot betere resultaten moeten kunnen komen. Ik meen geenszins dat een sensibilisatie-actie bij machte zal zijn om in de plaats van het beleid een aantal zake ten goede te laten keren. Eenieder zijn rol, éénieder zijn verantwoordelijkheid !

Wat mij binnen het cultuurgebeuren altijd heeft geërgerd – en dit geldt enigszins ook voor dit debat – is het feit dat wij, als Vlamingen, ons eerbietje te veel bezondigen aan defaitisme en wij altijd een beetje geneigd zijn om de schaduwzijde te kiezen. Daardoor hebben wij geen oog voor de vele positieve ontwikkelingen binnen de Vlaamse Gemeenschap.

De actie „Vlaanderen leeft” heeft enkel en alleen betracht, en betracht nog steeds, aan de Vlamingen het besef bij te brengen dat zij inderdaad beschikken over een enorme cultureel patrimonium en hen ertoe aan te zetten hieraan op een actievere wijze deel te nemen. Men kan ook kritiek hebben op de onderzoeksmethoden die werden aangewend in het kader van de Burke-enquête in verband met de cultuurconsumptie in Vlaanderen. Het staat als een paal boven water dat te weinig Vlamingen de dag van vandaag de weg vinden naar de culturele instellingen. Dan spreek ik niet alleen over de wereld van de Schone Kunsten, over film, theater of opera. De Vlamingen wat meer cultuurchauvinisme bijbrengen – datgene wat de Fransen een beetje te veel hebben – en hen ertoe aanzetten tot participatie aan het cultuuraanbod, *is een even belangrijke uitdaging voor het beleid dan alleen maar de vraag onderzoeken of het aanbod nu wel volstaat en of daarvoor voldoende subsidies worden uitgetrokken.. Dit is geen toepassing van economische principes op het cultuurbeleid, maar in het cultuurleven bestaat een aanbod dat men naar zoveel mogelijk mensen moet trachten te brengen. Alle instrumenten die kunnen worden gemobiliseerd om meer Vlamingen de weg te laten vinden naar het cultuurleven moeten worden aangewend.

Collega Geysels heeft in verband met de cultuursubsidies gesproken over

Dewael

de ondernemers in de plaats van onderaannemers. De jongste jaren is er daar een boekhoudersmentaliteit gekomen. Het wordt allemaal door een economische bril bekeken. U hebt dat niet allemaal gezegd maar dat zijn zaken die ik nogal eens lees of die men mij verkeerdelijk in de mond legt.

Ik denk, collega's, dat er een onverbreekelijke band bestaat tussen cultuur en economie. Men heeft die twee teveel als tegengesteld beschouwd. Ik denk dat een economie zoals de onze, een vrije markteconomie, alle belang heeft bij een levend cultuurbeleid. Wanneer cultuur inderdaad synoniem staat voor het aanscherpen van creativiteit, van **inventiviteit**, van nieuwe ideeën, welnu dan zijn dat precies die dingen die ook in een onderneming en in de economie van onschatbare waarde zijn. Bovendien is het toch niet fout de economie en de ondernemers te wijzen op het feit dat zij in het financieren van het cultuurbeleid een rol te spelen hebben en dat zij daar ook een verantwoordelijkheid te dragen hebben. Dat is geen uitverkoop van de cultuur aan het bedrijfsleven. Het regeerakkoord zegt in alle duidelijkheid dat de overheid een eigen onvervangbare rol heeft in de financiering van de cultuur. Als men aan de middelen die de overheid ter beschikking stelt complementair de middelen toevoegt die men zou kunnen verwerven via sponsoring, mecenaat, dan kan de cultuur daar toch alleen maar goed bij varen. Er bestaat daar dus geen tegenstelling. Ik denk dat beide belangrijk zijn en dat onze cultuur en onze culturele instellingen ook nood hebben aan een dosis goed management. Ook dat is geen *contradictio in terminis*. Het is volgens mij perfect **doenbaar** om in onze culturele instellingen een goed artistiek beleid te koppelen aan een goed zakelijk en administratief beleid. Het is niet alleen in de Filharmonie voor Vlaanderen dat dit bewijs wordt geleverd.

Om te besluiten denk ik dat wij de cultuur moeten weghalen uit een zeker isolement waarin sommige culturele sectoren zich vandaag nog altijd

bevinden. Ik denk dat wij het maatschappelijke debat over de rol en de betekenis van de cultuur voor de samenleving verder moeten kunnen voeren en niet alleen maar in dit half-rond.

Dit is ook de reden waarom ik mij zeer positief heb uitgelaten over het voorstel dat Gerard Mortier ooit heeft gelanceerd over de oprichting van een cultuurparlement. Zouden we niet, naast al onze adviesraden die wij binnen de Vlaamse Gemeenschap kennen maar die ieder als het ware op hun eigen weide grazen, **interdisciplinair** een cultuurparlement in het leven kunnen roepen om precies te discussiëren over de zo belangrijke dimensie voor het cultuurbeleid naar de jaren 1990 en 2000 toe. Ik neem mij voor in dat verband initiatieven te nemen, eventueel een soort manifest uit te werken dat als basis zou kunnen dienen voor de besprekingen in een dergelijke bijeenkomst.

Zoals ik bij de inleiding van mijn beleidsverklaring reeds heb gezegd hebben wij nood aan wat ik genoemd heb „culturele frontvorming”. Wat ik vaststel in de cultuurwereld is, dat men te vaak met argusogen tegenover mekaar staat, dat de éne van de andere te vaak denkt dat hij wordt benadeeld, dat allen zich als het ware stiefmoederlijk behandeld voelen, dat men de discussie altijd voert in termen van te veel of te weinig subsidies. Ik meen dat het goed zou zijn mochten wij in het geheel van de culturele wereld tot een frontvorming kunnen komen zodat we allen aan hetzelfde zeel zouden kunnen trekken.

Ik ben er mij ten volle van bewust dat het met deze begrotingscijfers niet mogelijk is, maar in het begin van het debat heb ik ook gezegd dat de budgettaire context is wat zij is en dat die speelt voor elke fractie. Elke fractie aanwezig in dit half-rond moet erkennen dat de Vlaamse Gemeenschap op dit ogenblik over onvoldoende middelen beschikt. Wellicht komt daar op korte termijn verandering in. Wellicht zal de Vlaamse Gemeenschap op korte termijn over meer middelen kunnen beschikken. Ik ben mij dus zeer goed bewust van

het feit dat deze begroting inderdaad niet de begroting is van mijn dromen. Wel vraag ik dat men voldoende intellectuele eerlijkheid aan de dag zou leggen om de cijfers met de budgettaire beperkingen **vandien** op een kritische manier te analyseren, maar ook met zin voor het positieve. Het is in die context dat ik aan éénieder van u een oproep zou willen doen om constructief mee te werken aan dat vernieuwend cultuurbeleid waaraan onze Gemeenschap inderdaad nood heeft. **(Applaus)**

De Voorzitter : Mevrouw Merckx-Van Goey heeft het woord.

Mevrouw T. Merckx-Van Goey : Mijnheer de Minister, tijdens mijn uiteenzetting van vanmorgen heeft u al enkele antwoorden gegeven. Ik meen echter nog andere vragen gesteld te hebben, waarop ik naar mijn mening geen antwoord heb gekregen.

U heeft in uw antwoord onder meer geen melding gemaakt van de **monumentenproblematiek**. Het zou inderdaad interessant zijn te vernemen welke de percentages zijn van de kredieten voor restauratiewerken en dringende instandhoudingswerken. Welk is op dit ogenblik het aandeel van het ene tegenover het andere ?

Ook had ik vragen gesteld over de gevolgen van de beslissing van de Executieve. In het begin van deze vergadering hebt u mij een lijst overhandigd, maar ik had graag geweten wat u precies had ondernomen om, gelet op de problemen van deze sector en de principiële beloften, die nieuwe procedure desnoods voorlopig niet te moeten toepassen en de overgangsregeling te nuanceren. Heeft u in de Executieve hieromtrent voorstellen gedaan ? In die lijst kan ik bijvoorbeeld vaststellen dat – men zal misschien zeggen dat wij allemaal kort bij onze deur blijven – in de provincie Brabant, in mijn eigen stad Tienen, in 1984 een principiële belofte werd gedaan voor restauratiewerken aan de kerk van Onze-Lieve-Vrouw ten Poel voor een toelagebedrag van ongeveer 27 miljoen. Deze zaak is aan de lijst van vervallen dossiers toegevoegd. Heeft u daaromtrent of voor enig ander dossier

Dewael

stappen ondernomen om desnoods een afwijking te bekomen ?

Minister P. Dewael : Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw Merckx, ik meende dat ik daar vanmorgen al een antwoord op verstrekt had. In dat verband heb ik u trouwens een paar maal onderbroken tijdens uw uiteenzetting, omdat ik meende dat het moeilijk was tijdens de repliek op deze aangelegenheid terug te komen. Ik heb u bij het begin van deze vergadering de lijst bezorgd van de dossiers die door de nieuwe regeling van de Vlaamse Executieve werden getroffen. Als er een nieuwe regeling wordt uitgewerkt door de Executieve gaat het natuurlijk niet op dat elke betrokken Minister, die door de maatregel wordt getroffen, na een tijd een deviatie vraagt, want dan heeft een dergelijke regeling geen zin. Er zijn concreet twee dossiers waarvoor de Vlaamse Regering een uitzondering heeft toegestaan. Het betreft twee concrete situaties. Ik geef u één voorbeeld. In Kortrijk had de stad op eigen kosten de eerste faze van de restauratie reeds gerealiseerd. Indien men daar het principe van het besluit had toegepast, dan moest men strikt genomen de eerste faze afbreken, en het dossier opnieuw aanbesteden. Dat kon vanzelfsprekend niet de bedoeling zijn en dit was dus een concreet geval van overmacht waarvoor dan ook een afwijking werd toegestaan. Er is nog een ander geval waarvoor ook een afwijking werd

toegestaan maar voor de overige gevallen – men kan dat prettig vinden of niet – geldt het besluit van de Executieve van november 1987.

Mevrouw T. Merckx-Van Goey : Mijnheer de Minister, mijn vraag was in feite of u die globale lijst aan de Executieve hebt overgemaakt samen met de twee dossiers waarvoor u een afwijking hebt gevraagd en of die lijst door de Executieve kon worden beoordeeld. Met andere woorden was de Executieve het erover eens dat enkel voor die twee gevallen die u vermeldt een uitzondering kon worden toegestaan ?

Minister P. Dewael : De Executieve was aanvankelijk geneigd geen enkele afwijking toe te staan. Er werd dan een nieuwe regeling getroffen waarbij elke Minister voor zijn sector kon uitmaken hoe die moest worden toegepast. Ik ben met twee dossiers naar de Executieve gegaan om een uitzondering te bepleiten omdat wij daar inderdaad werden geconfronteerd met een geval van overmacht. De Executieve heeft er wel op gewezen dat dit slechts uitzonderlijk kon worden toegestaan en dat dit in geen geval kon worden beschouwd als een precedent. Het lijkt mij nogal evident dat men van de uitzondering niet de regel wil maken.

De Voorzitter : De heer Annemans heeft het woord.

De heer G. Annemans : Mijnheer de Voorzitter, ik hoorde de Minister een algemene kritiek formuleren aan het

einde van de eerste ronde van dit debat over ons aller rol hier en over de manier waarop de oppositie haar rol heeft gespeeld. Hij haalde daarbij een Angelsaksische *anecdote* aan. Ik had even Angelsaksisch willen eindigen met het toch wel bekende gezegde : „It is the duty of his Majesties opposition to oppose”.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen maandag 20 juni eerstkomende om 14 uur opnieuw bijeen om de algemene bespreking voort te zetten met de materies Sport en Toerisme.

Is de Raad het daarmee eens ? (*Instemming*)

Dan is aldus besloten.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 16.20 uur.
